

СИЛАБУСИ
ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ФІЛОСОФІЯ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Філософія
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра права і соціально-гуманітарних дисциплін
Розробники	Майстренко Світлана Віталіївна, доцент кафедри права і соціально-гуманітарних дисциплін
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-ЕНЕА – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 60 годин становить контактна робота з викладачем (30 годин лекцій, 30 годин практичних занять), 2 години підготовка та захист індивідуальної роботи, 115 годин становить самостійна робота, атестація: залік
Мова викладання	Українська
Викладач	Майстренко Світлана Віталіївна, доцент кафедри права і соціально-гуманітарних дисциплін
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	

Формування системи світоглядних знань про буття людини, найістотніші взаємовідносини з природою, суспільством і духовним життям у всіх основних формах його існування; про суспільно-історичну природу релігії, закономірності її виникнення і функціонування в сучасному світі; про логічні методи дослідження як необхідну умову пізнання, логічні закони, операції в процесі міркування.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Філософія

ТЕМА 1. Філософія, її предмет і роль у суспільстві

Світогляд, його сутність і структура. Історичні типи світогляду. Специфіка філософського знання. Предмет, основні проблеми і структура філософії. Головні проблеми філософії. Основне питання філософії. Функції філософії, її роль у формуванні світоглядної культури особистості. Роль філософії в суспільстві. Зв'язок філософії з іншими науками.

ТЕМА 2. Виникнення і основні етапи розвитку філософії

Генеза філософії. Філософія Стародавнього світу. Досократівська філософія (Піфагор, Геракліт, Демокрит). Філософія класичної епохи (Софісти й Сократ, Платон, Аристотель). Елліністична філософія. Неоплатонізм. Філософські ідеї Середніх віків і епохи Відродження. Основні проблеми цієї епохи. Патристика (Августин Блаженний). Схоластика (Фома Аквінський). Реалісти і номіналісти. Філософія Відродження й Реформація. Загальна характеристика епохи. Гуманістична думка епохи Відродження. Реформація. Натурфілософія епохи Відродження. Новоевропейська філософія. Філософія Нового часу й епохи Просвітництва. Формування філософських ідей Нового часу. Емпіризм і раціоналізм (Ф.Бекон, Р.Декарт). Пантеїзм (Б.Спіноза, Г.Лейбніц). Основні напрямки і тенденції розвитку сучасної філософії. Особливості сучасної філософії. Неокантіанство, неогегельянство. Прагматизм. Філософія життя. Екзистенціалізм. Структуралізм. Позитивізм, постпозитивізм.

ТЕМА 3. Розвиток філософської думки в Україні

Світогляд Київської Русі. Докласичний період української філософії. Класичний період розвитку української філософії. Києво-Могилянська Академія. Г.С.Сковорода. Розвиток філософської думки в Україні в ХІХ –ХХ століттях.

ТЕМА 4. Філософія буття

Поняття буття. Становлення проблеми буття в історії філософії. Філософське розуміння структури буття. Проблема субстанції. Матерія і дух, їх атрибутивні характеристики. Проблема єдності світу.

ТЕМА 5. Діалектика як теорія розвитку

Історичні форми і види діалектики. Поняття зв'язку і розвитку. Принципи і закони діалектики. Категорії діалектики. Діалектика як метод. Альтернативи діалектики.

ТЕМА 6. Філософія суспільства

Суспільство як проблема філософії. Основні філософські концепції суспільного життя. Поняття суспільних відносин, їх сутність і структура.

ТЕМА 7. Філософія історії

Філософське розуміння історії. Поняття суб'єкта історичного процесу. Проблема єдності і багатоманіття всесвітньої історії. Спрямованість історії. Проблема прогресу і його критерії. Історіософія про сенс історичного процесу. «Кінець історії».

ТЕМА 8. Філософське розуміння свідомості

Поняття і структура свідомості. Походження і сутність свідомості. Свідомість і мова. Проблема штучного інтелекту.

ТЕМА 9. Суспільна свідомість і її структура

Суспільне буття і суспільна свідомість. Закономірності розвитку суспільної свідомості. Структура суспільної свідомості, її основні елементи. Суспільна й індивідуальна свідомість. Філософська свідомість. Релігійна свідомість. Моральна свідомість (мораль). Політична свідомість. Правосвідомість.

ТЕМА 10. Пізнання. Наукове пізнання

Пізнання як філософська проблема. Діалектика процесу пізнання. Практика і її роль у пізнанні. Вчення про істину. Проблема критерію істини. Поняття науки. Форми і методи наукового пізнання.

ТЕМА 11. Філософія людини

Специфіка філософського розуміння людини. Проблема сутності людини в історії філософії. Єдність природного, соціального і духовного в людині. Проблема антропосоціогенезу. Поняття «індивід», «особистість», «індивідуальність». Особистість і суспільство. Проблема сенсу життя в духовному досвіді людства.

ТЕМА 12. Глобальні проблеми і перспективи сучасної цивілізації

Поняття глобальних проблем, їх класифікація і динаміка. Передумови і шляхи вирішення глобальних проблем. Необхідність єдиної планетарної свідомості. Людство в пошуках алгоритму діалогу і згоди. Майбутнє як філософська проблема. Сучасна футурологія про моделі майбутнього.

Змістовний модуль 2. Релігієзнавство

Тема 1. Релігія як форма світогляду, її предмет і функції

Релігієзнавство як наука. Релігія як форма світогляду, її предмет. Функції і роль релігії в суспільстві. Генезис релігії, її ранніх форм. Причини виникнення релігійних вірувань. Класифікація релігії. Ранні форми релігії.

Тема 2. Релігійно-філософські системи Стародавнього світу

Давньоєгипетська релігія. Релігія народів Давнього Дворіччя. Релігія Стародавньої Греції. Давньоримська релігія. Давні європейські релігії. Релігія давніх слов'ян. Релігія доколумбової Америки. Релігія Австралії та Океанії.

Тема 3. Етнонаціональні, світові та новітні релігійні системи

Іудаїзм – національна релігія євреїв. Релігії давньої Індії. Релігії давнього Китаю. Релігії давньої Японії. Давньоіранські релігії. Світові релігії. Буддизм як світова релігія. Християнство як світова релігія. Поділ церкви. Догматичні відмінності католицизму і православ'я. Протестантизм, його основні риси. Давні вірування та християнство в Україні. Іслам. Виникнення та його поширення. Особливості віровчення ісламу. Новітні релігійні системи. Неохристиянські течії, вірування на загальнохристиянській основі. Релігії

орієнталістського напрямку. Езотеричні об'єднання. Неоязичництво. Синтетичні релігії. Сайєнтологічні рухи. Сатанізм.

Тема 4. Свобода совісті та толерантність

Історичні форми критичного розгляду релігії. Свобода совісті як елемент демократичних свобод. Реалізація принципів свободи совісті в Україні.

Змістовний модуль 3. Логіка

Тема 1. Логіка як основа філософського світогляду

Мислення як предмет вивчення формальної логіки. Чуттєва і логічна (раціональна) форми пізнання. Мислення і мова. Логіка як наука про закони і форми правильного мислення. Поняття логічної форми (структури) думки. Основні форми мислення: поняття, судження, умовивід. Істинність і формальна правильність судження. Основні закони логіки.

Тема 2. Основа понятійного мислення

Поняття як основна форма мислення, форма відображення дійсності. Основні логічні прийоми формування понять: порівняння, аналіз і синтез, абстрагування, узагальнення. Логічна характеристика поняття. Зміст поняття. Ознаки предметів та їх види. Властивості і відношення як ознаки. Обсяг поняття. Види понять. Відношення між поняттями. Порівнянні і непорівнянні поняття. Сумісні і несумісні поняття. Кругові діаграми Ейлера для вираження відношень між поняттями. Закон оберненого відношення між обсягом і змістом поняття. Узагальнення та обмеження понять. Поділ понять: дихотомічний, за видозміною ознаки. Правила та можливі помилки в поділі понять. Класифікація понять. Види класифікації. Визначення (дефініція) понять. Види визначення. Можливі помилки у визначеннях.

Тема 3. Складові форми мислення, судження та умовиводу

Загальна характеристика суджень. Види суджень. Прості і складні судження. Структура простого судження. Види простих суджень. Категоричні судження та їх види. Складні судження. Відношення між судженнями за їх істинністю. Логічний квадрат. Основні закони логіки. Умовивід. Структура умовиводу: засновки, висновки, логічний зв'язок між засновками та висновками. Дедуктивні умовиводи. Індуктивні умовиводи. Види індуктивних умовиводів: повна і неповна індукція. Умовивід за аналогією. Види умовиводів за аналогією: аналогія властивостей і аналогія відношень. Нестрога та строга аналогія.

Тема 4. Логіка дискурсу

Аргументація і процес формування переконань. Доведення і переконання. Поняття доведення. Структура доведення. Види доведення: пряме, непряме. Поняття спростування. Способи спростування: спростування тези; критика аргументів; виявлення неспроможності демонстрації. Правило демонстрації. Типові помилки в демонстрації. Логічні помилки: паралогізми та софізми. Дискусія і полеміка як види «суперечки». Коректні та некоректні прийоми ведення дискусії і полеміки

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:	
РНД 1	Здатність демонструвати знання щодо основних понять та категорій філософії, релігієзнавства, логіки, ключових політико-філософських концепцій, основних релігійних традицій світу та сакральних книг народів світу
РНД 2	Здатність розуміти функції та методи філософії, релігієзнавства, логіки; форми і методи наукового пізнання та їх роль у вирішенні теоретичних і практичних завдань.
РНД 3	Здатність аналізувати сучасні філософські течії; визначати основні напрямки філософських досліджень; готовність до вирішення питань моралі з точки зору різних етичних теорій.
РНД 4	Здатність використовувати адекватні поняття, будувати судження та умовиводи, що базується на знаннях основних законів логіки, умов істинності мислення.
РНД 5	Здатність робити аналіз, правильні висновки, порівняння, встановлювати зв'язки у ході пізнання природних, економічних та суспільних процесів.
РНД 6	Здатність орієнтуватись у історико-культурному і соціальному аспектах розвитку релігій, визначати її роль у сучасному світі
РНД 7	Здатність орієнтуватись в цінностях сучасного людства, грамотно оцінювати і аналізувати ціннісні аспекти розвитку культури сучасної цивілізації.
РНД 8	Здатність оперувати набутими філософськими знаннями при виробленні власної світоглядної позиції; обґрунтовувати власну думку, спираючись на досягнення світової та вітчизняної філософії
6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
ПР14	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
ПР17	Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
ПР18	Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
ПР19	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

<p>ПР20</p>	<p>Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.</p>
<p>7. Види навчальних занять та навчальної діяльності</p>	
<p>7.1 Види навчальних занять</p>	
<p>Тема 1.1. Філософія, її предмет і роль у суспільстві. Л.1, ПР.1.Тема 1.2. Виникнення і основні етапи розвитку філософії. Тема 1.3. Розвиток філософської думки в Україні. Л.2,3 ПР.2,3.Тема 1.4. Філософія буття. Л.4, ПР.4.Тема 1.5Діалектика як теорія розвитку. Л.5, ПР.5.Тема 1.6 Філософія суспільства. Тема 1.7 Філософія історії. Л.6, ПР.6.Тема 1.8 Філософське розуміння свідомості. Тема 1.9 Суспільна свідомість і її структура. Л.7, ПР.7.Тема 1.10 Пізнання. Наукове пізнання. Л.8, ПР.8.Тема 1.11 Філософія людиниТема 1.12 Глобальні проблеми і перспективи сучасної цивілізації. Л.9, ПР.9. Тема 2.1. Релігія як форма світогляду, її предмет і функції.Тема 2.2. Релігійно-філософські системи Стародавнього світу. Л.10, ПР.10.Тема 2.3. Етнологічно-філософські системи Стародавнього світу. Л.10, ПР.10.Тема 2.4. Свобода совісті та толерантність. Л.11, 12, ПР.11,12.Тема 3.1. Логіка як основа філософського світогляду Тема 3.2. Основа понятійного мислення. Л.13, ПР.13.Тема 3.3. Складові форми мислення, судження умовиводу. Тема 3.4. Логіка дискурсу. Л.14, 15, ПР.14,15</p>	
<p>7.2 Види навчальної діяльності</p>	
<p>НД 1. Аудиторна робота: <ul style="list-style-type: none"> – мультимедійні презентації; – контрольні роботи; – індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання. НД 2. Самостійна робота</p>	
<p>8. Методи викладання, навчання</p>	
<p>МН1. інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання); МН2. практичні заняття (навчальні дискусії, мозковий штурм, публічні виступи, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, ментальних карт); МН3. самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах). Лекції надають студентам основний теоретичний матеріал з питаньфілософії, релігієзнавства, логіки, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в дискусіях (РНД 1, РНД 2, РНД 3,-РНД 4). Лекції доповнюються практичними заняттями,що надають студентам можливість закріпити навчальний матеріал та застосовувати теоретичні знання щодо реальних ситуацій. Практичні заняття укладено із застосуванням методів практико-орієнтованого навчання, що передбачаєактуалізацію теоретич-</p>	

ного матеріалу, розв'язування завдань, що мають практичний характер, вимагають аналітичної роботи, уміння сформулювати та висловити власну позицію, узагальнити матеріал та зробити певні висновки (результати навчання РНД5 -РНД 8). Самостійне навчання сприяє підготовці долекцій, практичних занять, а також до виконання завдань як індивідуально, так і в командах для підготовки повідомлень, презентацій, публічних виступів, розв'язання логічних задач, виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо (РНД 3 –РНД 8).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	Відмінно	5 (відмінно)	90-100
B	Добре	4 (добре)	82-89
C			74-81
D	Задовільно	3 (задовільно)	64-74
E			60-63
FX	Незадовільно – можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2 (незадовільно)	35-59
F	Незадовільно – до заходу підсумкового семестрового контролю не допускається, необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		1-34

9.2. Методи оцінювання

Форма підсумкового контролю за навчальною дисципліною «Філософія» – залік.

1. Форми поточного контролю під час навчальних занять: участь у обговоренні питань, які виносяться на практичні заняття, виконання тестових, ситуаційних завдань, контрольних робіт, презентація та захист індивідуальної роботи.

2. Розподіл балів які може накопичувати студент при вивченні дисципліни «Філософія», наведено в таблиці.

Таблиця

Форми контролю результатів навчання студентів за навчальною дисципліною «Філософія» та їх оцінювання

Найменування заходу поточного контролю (I траєкторія)	Максимальна кількість балів за захід поточного контролю	Найменування заходу поточного контролю (II траєкторія)	Максимальна кількість балів за захід поточного контролю
Практичне заняття 1	5	Практичне заняття 1	5
Практичне заняття 2	5	Практичне заняття 2	5
Практичне заняття 3	5	Практичне заняття 3	5
Практичне заняття 4	5	Практичне заняття 4	5
Практичне заняття 5	5	Практичне заняття 5	5
Практичне заняття 6	5	Практичне заняття 6	5
Практичне заняття 7	5	Практичне заняття 7	5
Практичне заняття 8	5	Практичне заняття 8	5

Практичне заняття 9	5	Практичне заняття 9	5
Практичне заняття 10	5	Практичне заняття 10	5
Практичне заняття 11	5	Контрольна робота	15
Практичне заняття 12	5	Індивідуальна робота	20
Практичне заняття 13	5	Тестування	15
Практичне заняття 14	5		
Практичне заняття 15	5		
Індивідуальна робота 1	10		
Індивідуальна робота 2	15		
Всього	100	Всього	100

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1. Засоби навчання	ЗН1. Мультимедіа- та проекційна апаратура. ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі. ЗН3. Бібліотечні фонди.
10.2. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> 1.Абрамович С. та ін. Релігієзнавство: підручник. К.: Дакор, 2006.-512с. 2.Академічне релігієзнавство: підручник /За ред.А.Колодного.К.: Світ знань. 2000.- 862 с. 3.Арутюнов В. Філософія: навчально-методичний посібник. К.: Аспект-Поліграф, 2008. 309 с. 4.Арутюнов В.Х. Логіка. К.: КНЕУ, 2000. 144 с. 5.Бойко О. Філософія: курс лекцій: Суми, 2010. Ч. 1. Історія світової та української філософії. 187 с. 6.Бойко О. Філософія: курс лекцій: Суми, 2010. Ч. 2. Філософські системи. 179 с. 7.Гладунський В.Н. Логіка: навч.посібник. Львів: Афіша, 2004. 359 с. 8.Дуцяк, І.З. Логіка: підручник. К.: Знання, 2010. 406 с. 9.Карамішева Н.В. Логіка теоретична і прикладна: навч.посібник. К.: Знання, 2011. 455 с. 10. Кремінь В.Г., Ільїн В.В. Філософія. Підручник. К.: Книга, 2006.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОПОДАТКУВАННЯ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Оподаткування
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра обліку і оподаткування
Розробник	Третяк Наталя Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, FQ-EHEA – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень, НРК – 6 рівень
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 4-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 60 годин становить контактна робота з викладачем (30 годин лекцій, 30 годин практичних занять), 2 години індивідуальні заняття, 88 годин становить самостійна робота, атестація: диф.залік
Мова викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Надання студентам поглиблених знань з організації і функціонування податкової системи та проведення податкової політики.	

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність і види податків

Соціально-економічна сутність податків. Генезис податків. Зародження держави і податків. Історичний розвиток форм оподаткування. Визначення податків, їх ознаки як економічної категорії. Податки та інші форми платежів до бюджету - плата, відрахування, неподаткові доходи.

Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Основні напрямки регулювання економіки та соціальної сфери. Дискусійні питання функцій податків.

Термінологія оподаткування. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка, податкова пільга, податковий період, форма податкової звітності. Методи побудови податкових ставок та їх види.

Класифікація податків, її ознаки. Поділ податків за формою оподаткування на прямі та непрямі. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування - податки на доходи, споживання і майно. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють, - загальнодержавні та місцеві податки. Класифікація податків залежно від способу їх стягнення - розкладні і окладні. Класифікація податків за співвідношенням між ставкою податку та величиною об'єкта оподаткування - прогресивні, пропорційні, регресивні. Класифікація податків за суб'єктом оподаткування - податки, що сплачують юридичні та фізичні особи.

Види прямих податків. Реальні податки: земельний, домовий, промисловий, податок на грошовий капітал. Особисті податки: подушний, прибутковий, майновий, на спадщину і дарування. Переваги і недоліки прямих податків, проблеми їх справляння. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків.

Види непрямих податків: акцизи, фіскальні монополії, мито. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі.

Тема 2. Податкова політика і податкова система держави

Податкова система. Поняття податкової системи, наукові основи побудови податкової системи і основні принципи побудови. Структура податкової системи.

Система оподаткування України: поняття та принципи побудови. Основні етапи становлення системи оподаткування в Україні. Необхідність подальшого реформування системи оподаткування.

Податкова політика: поняття податкової політики та напрямки її проведення. Оцінка рівня податкового навантаження на макро- і мікрорівнях. Податкова політика держави: суть, структура та стратегія проведення. Завдання і цілі податкової політики держави. Основні принципи податкової політики в Україні.

Тема 3. Державна фіскальна служба України

Історія становлення органів оподаткування в Україні. Організаційна структура Державної фіскальної служби України та її основні завдання. Функції Державної фіскальної служби України. Податкова міліція як складова частина Державної фіскальної служби України та її завдання.

Основи та організація податкової роботи, її основні елементи. Правове регламентування встановлення та справляння податків. Права, обов'язки та відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.

Тема 4. Облік платників і надходжень податків до бюджету

Облік платників як один з головних елементів податкової роботи. Особливості обліку юридичних осіб. Порядок реєстрації юридичних осіб. Реєстр юридичних осіб. Державна реєстрація фізичних осіб - платників податків. Присвоєння ідентифікаційних номерів фізичним особам платникам податків. Особливості постановки на облік фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості постановки на облік фізичних осіб, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та отримують доходи з різних джерел.

Облік податків і неподаткових платежів. Особові рахунки - порядок їх відкриття і ведення. Документи, що використовуються для записів в особових рахунках.

Тема 5. Податок на додану вартість

Сутність податку на додану вартість, передумови впровадження та розвиток.

Платники податку. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку. Визначення об'єкта оподаткування. Дата виникнення податкових зобов'язань. Поняття бази оподаткування з податку на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування для операцій різних видів.

Розмір ставок податку. Операції, що включаються в об'єкт оподаткування. Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою. Перелік операцій, що не є об'єктом оподаткування. Операції що звільнені від оподаткування. Податковий кредит. Порядок визначення дати податкового кредиту. Податкова накладна як основний звітний податковий документ

Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Звітний податковий період. Строки сплати ПДВ. Податкова звітність з податку на додану вартість: зміст, поряд складання і подання до податкових органів.

Тема 6. Акцизний податок

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Історія його становлення в Україні. Правова база оподаткування. Акцизний податок в системі непрямих податків, його недоліки та переваги.

Платники акцизного податку. Об'єкт оподаткування для вітчизняних та імпортованих товарів. Перелік підакцизних товарів. Види ставок акцизного податку: специфічні та адвалорні. Пільги з акцизного податку. Обчислення податку із

застосуванням адвалерних ставок. Обчислення податку із застосуванням спеціфічних ставок. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України та товарів, які ввозяться на митну територію України. Особливості обчислення податку за адвалерними ставками. Особливості механізму оподаткування алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Акцизні марки: порядок їх отримання і використання вітчизняними виробниками та імпортерами. Акцизні склади.

Строки сплати акцизного податку та подання декларації з акцизного податку до податкових органів.

Тема 7. Мито

Мито в системі непрямих податків. Законодавче регулювання справляння мита. Митна політика та її цілі. Термінологія митної справи: митна територія, митний контроль, види переміщення через митний кордон, митна декларація та декларанти.

Платники мита. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення митної вартості. Види митних ставок: тверді та процентні. Види процентних ставок: преференційні, пільгові, повні. Пільги для юридичних і фізичних осіб. Порядок надання відстрочок у сплаті мита.

Порядок визначення суми мита та його сплати на рахунки митних органів. Порядок перерахування мита до бюджету.

Тема 8. Податок на прибуток підприємств

Прибуткове оподаткування в системі податків з підприємств. Загальна характеристика прибутку як об'єкта оподаткування. Бюджетне значення податку на прибуток підприємств. Податок на прибуток як регулюючий чинник.

Платники і ставки податку на прибуток. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад. Перелік доходів, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування, і які не включаються до складу валового доходу. Порядок визначення скоригованого валового доходу. Порядок визнання доходів. Склад витрат та порядок їх визнання. Витрати, що не враховуються при визначенні оподаткованого прибутку. Особливості визначення витрат подвійного призначення. Амортизація основних засобів. Порядок зарахування суми від'ємного значення об'єкта оподаткування в наступних податкових періодах. Ставка податку. Звільнення від оподаткування. Оподаткування операцій особливого виду. Порядок обчислення податку на прибуток та строки подання декларації.

Тема 9. Податок на доходи фізичних осіб

Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування. Бюджетне і соціальне значення податку. Переваги і недоліки податку.

Платники податку. Поняття податкового агента. Об'єкти оподаткування резидентів та нерезидентів. Поняття загального річного оподаткованого доходу. Загальний місячний оподатковуваний дохід та його структура. Доходи,

які не включаються до складу загально місячного або річного оподатковуваного доходу.

Поняття податкової знижки. Перелік витрат, дозволених до складу податкової знижки. Обмеження застосування права на нарахування податкової знижки. Податкові соціальні пільги та порядок їх надання. Розмір соціальної податкової пільги. Ставки податку та порядок його адміністрування. Особи, відповідальні за нарахування, утримання та сплату (перерахування) податку до бюджету. Порядок сплати та подання звітності податковим агентом.

Особливості нарахування та сплати податку з особливих видів доходів. Оподаткування доходу від надання нерухомого майна в оренду. Оподаткування доходу, отриманого у спадщину, у вигляді дарувань. Оподаткування дивідендів, процентів, роялті. Оподаткування інвестиційного прибутку. Оподаткування благодійної допомоги. Оподаткування виграшів і призів. Оподаткування доходів, отриманих за договорами довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного страхування. Оподаткування іноземних доходів. Оподаткування операцій, пов'язаних з іпотечним житловим кредитуванням.

Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою - підприємцем від провадження господарської діяльності.

Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації) та відповідальність платників за порушення податкового законодавства.

Тема 10. Спрощена системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Необхідність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва (єдиного податку). Законодавче регулювання стягнення єдиного податку. Перелік юридичних і фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, які мають право переходу на сплату єдиного податку. Порядок переходу. Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок.

Особливості нарахування і сплати єдиного податку для юридичних осіб. Ставки єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності - юридичних осіб. Строки і порядок сплати та подання розрахунків для юридичних осіб. Порядок зарахування податку до бюджетів та державних цільових фондів.

Особливості у нарахуванні і сплаті єдиного податку для фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності. Ставка єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності - фізичних осіб. Строки і порядок сплати та подання розрахунків для фізичних осіб. Порядок зарахування податку до бюджетів та державних цільових фондів.

Тема 11. Фіксований сільськогосподарський податок

Необхідність змін в оподаткуванні сільськогосподарських товаровиробників. Правове регулювання справляння фіксованого сільськогосподарського податку. Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується фіксований сільськогосподарський податок.

Платники фіксованого сільськогосподарського податку. Умови реєстрації та зняття з реєстрації платників податку. Об'єкт оподаткування та ставки фіксованого сільськогосподарського податку.

Порядок нарахування та строки сплати фіксованого сільськогосподарського податку.

Тема 12. Плата за ресурси

Підстава і мета встановлення плати за ресурси. Державна власність на ресурси як основа отримання державою доходів за їх використання. Плата за ресурси як інструмент впливу на економне і раціональне використання ресурсів.

Плата за землю як інструмент раціонального використання земельних угідь і регулювання розміщення виробництва та населення в регіональному розрізі. Правове регулювання справляння плати за землю. Платники та об'єкт оподаткування. Форми плати за землю: земельний податок та орендна плата.

Грошова оцінка земель та порядок її індексації. Порядок нарахування земельного податку. Диференціація ставок в залежності від призначення земельних ділянок, їх місцезнаходження і якісних характеристик. Порядок обчислення плати за землю, грошову оцінку яких не проведено. Оподаткування земель сільськогосподарського призначення. Особливості встановлення ставок земельного податку. Порядок оподаткування земель населених пунктів. Особливості встановлення ставок різних платників та видів діяльності. Пільги щодо сплати податку. Порядок обчислення і строки сплати плати за землю.

Збір за спеціальне використання води, його законодавче регулювання, платники і об'єкт оподаткування. Ставки збору. Особливості оподаткування окремих груп водних ресурсів. Звільнення від сплати податку. Строки сплати податку та звітність платників.

Екологічний податок. Його суть і призначення. Платники податку, податкові агенти. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення, подання податкової звітності та сплати податку.

Збір за спеціальне використання лісових ресурсів. Сутність і призначення збору. Види лісових ресурсів. Платники та об'єкт обчислення збору. Ставки збору. Нарахування та строки сплати збору.

Плата за користування надрами. Плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин (платники, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставки, порядок нарахування та сплати податкових зобов'язань). Плата за користування надрами для видобування корисних копалин (платники, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставки, порядок нарахування та сплати податкових зобов'язань).

Збір за користування радіочастотним ресурсом України. Платники та об'єкт оподаткування. Ставки, порядок обчислення та строки сплати збору.

Тема 13. Інші податки і збори

Місцеві податки і збори як джерело формування місцевих бюджетів. Правове регулювання сплати місцевих податків і зборів. Склад місцевих податків і зборів. Особливості їх сплати. Повноваження місцевих органів влади щодо

встановлення місцевих податків і зборів. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності. Туристичний збір.

Збір за першу реєстрацію транспортного засобу. Платники та об'єкт оподаткування база оподаткування. Ставки збору Податкові пільги. Порядок обчислення та сплати збору.

Тема 14. Ухилення від сплати податків

Сутність категорії ухилення від сплати податків. Основні причини ухилення від сплати податків. Незаконне ухилення від сплати податків - як суспільна загроза. Можливі шляхи ухилення від сплати різних видів податків. Зниження сум податків, зборів та інших податкових платежів. Проблемні питання податкового законодавства.

Визначення розмірів збитків від умисного ухилення від сплати податків та їх класифікація. Боротьба з ухиленням від сплати податків.

Узаконені способи зменшення сум податкових зобов'язань. Принципи формування ефективної податкової політики. Чинники мінімізації податкових та неподаткових платежів. Розрахунок коефіцієнтів ефективності оподаткування та пільгового оподаткування.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РНД 1	Демонструє знання сутності оподаткування, особливості розрахунку та сплати різних видів податку.
РНД 2	Застосовує методичні підходи та інструментарій формування податкової політики підприємства
РНД 3	Формує поведінку платників податків в межах податкового законодавства
РНД 4	Демонструє вміння застосовувати методичні підходи при практичному нарахуванні і сплаті податків
РНД 5	Демонструє вміння постійно відслідковувати зміни в законодавчих і нормативних актах.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

-	-
---	---

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Сутність і види податків Л1. П1.
Тема 2. Податкова політика і податкова система держави Л2. П2.
Тема 3. Державна фіскальна служба України Л3. П3.
Тема 4. Облік платників і надходжень податків до бюджету Л4. П4.
Тема 5. Податок на додану вартість Л5. П5. Л6. П6.
Тема 6. Акцизний податок Л7. П7.
Тема 7. Мито Л8. П 8.
Тема 8. Податок на прибуток підприємств Л9. П9.
Тема 9. Податок на доходи фізичних осіб Л10. П 10.
Тема 10. Спрощена системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва Л11. П11.
Тема 11. Фіксований сільськогосподарський податок Л12. П12.
Тема 12. Плата за ресурси Л13. П13.
Тема 13. Інші податки і збори Л14. П14.
Тема 14. Ухилення від сплати податків Л15. П15.

7.2 Види навчальної діяльності

НД 1. Аудиторна робота:

- мультимедійні презентації;
- завдання аналітичного-оглядового характеру;
- розрахункові роботи;
- бізнес-кейси;
- індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання.

НД 2. Самостійна робота

8. Методи викладання, навчання

МН1. інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

МН2. практичні заняття (навчальні дискусії, мозковий штурм, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, бізнес-кейси, розв'язок проблемних ситуацій);

МН3. самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах).

Лекції надають студентам основний теоретичний матеріал з питань оподаткування, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в дискусіях (РНД 1 - РНД 5).

Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах.

Практичні заняття сконструйовані з застосуванням методів практико-орієнтованого навчання, і передбачають розв'язок студентами кейсів на основі реальних даних підприємств України . (результати навчання РНД 2 - РНД 5).

Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, а також роботи індивідуально та в невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, та для виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо (РНД 1 – РНД 5).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	ВІДМІННО	5 (відмінно)	90-100
B	ДОБРЕ	4 (добре)	82-89
C			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО	3 (задовільно)	64-74
E			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – до заходу підсумкового семестрового контролю не допускається, необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		1-34

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи формативного оцінювання:

- опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- настанови викладача в процесі виконання практичних завдань, рекомендації до виконання аналітичних завдань, розв'язання проблемних ситуацій, вирішення бізнес-кейсів;
- обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань, ситуаційних вправ, роботи в групах.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Сумативне оцінювання включає:

1. Підсумковий контроль за навчальною дисципліною, який визначений навчальним планом та освітньою програмою у формі диф. заліку. Підсумковий контроль складається з двох модульних контрольних робіт.
2. Поточний контроль знань студентів (оцінювання роботи в малих групах, розв'язок кейсів, участі в бізнес-іграх, участь у дискусіях, відповіді на тестові завдання тощо).

Заходи контролю	Максимальна кількість балів
Сумативне оцінювання під час навчальних занять	
Ситуаційні завдання (вирішення, презентація, обговорення), розв'язання проблемних ситуацій:	6 x 5 бали = 30 балів

Бізнес-кейс «Оподаткування діяльності підприємства м. Черкаси»	15 балів
Підсумковий контроль: Модульна контрольна робота	2 x 15 = 30 балів
Тестові завдання	25 балів
Всього за результатами сумативного оцінювання під час навчальних занять	100
Всього	100 балів

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання	ЗН1. Мультимедіа- та проекційна апаратура. ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі. ЗН3. Бібліотечні фонди.
10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>1. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-ІУ // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 38-39. - С. 288.</p> <p>2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-УІ // Голос України. - 2010.-№229-230.</p> <p>3. Тренінгові технології навчання у практичній підготовці студентів (ділові та рольові ігри): Навч.-метод, посібник / За ред. д-ра екон. наук, доц. Г. М. Азаренкової, доц. Н. М. Самородової. - Львів: Новий Світ - 2000, 2010.-200 с.</p> <p>4. Мединська Т.В. Власик Н.І. Податкова система. Навчальний посібник. - 3-тє вид., переробл. і доп.. - Львів: Магнолія 2006, 2012. - 272 с.</p>

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УБС СТУДІЯ «УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМ БЮДЖЕТОМ»**

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	УБС студія «Управління особистим бюджетом»
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра фінансів та банківської справи
Розробник	Харченко Анатолій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК– 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA– перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 4-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 62 години становить контактна робота з викладачем (30 годин лекцій, 30 годин практичних занять, 2 години індивідуальна робота), 118 годин становить самостійна робота, атестація: диф. залік
Мова викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Формування знань з фінансової поведінки фізичних осіб у різних проявах економічної активності, що полягає у формуванні та використанні особистого бюджету керуючись національним та зарубіжним досвідом.	

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Фінансова система й особисті фінанси

Активність населення: трудова та економічна. Соціетальна та фінансова системи. Їх особливості. Цілі функціонування фінансової системи та її характерні ознаки. Сукупні доходи сімей. Економічна сутність особистих фінансів у фінансовій системі країни. Персональний фінансовий потенціал. Передумови розвитку особистих фінансів. Основні напрямки формування особистих фінансових резервів. Економічна сутність особистих фінансів. Методологія особистих фінансів. Функції та ознаки особистих фінансів.

Тема 2. Параметрична сутність соціально-економічних учень у теорії управління особистими фінансами

Передумови виникнення та етапи еволюції економічних наукових теорій. Вчені неокласичної та інституційної економічних теорій. Предмет і метод двох теорій економічних вчень. Систематизація економічних вчень. Місце фінансового менеджменту в інституційній економічній теорії. Місце особистості в загальній концепції управління. Еволюція фінансової думки та теорії. Визначення внеску кожного науковця – представника відповідної економічної школи в еволюцію економічної теорії. Застосування методів економічної теорії до аналізу фактів господарського життя.

Тема 3. Парадокси та механізми управління особистими фінансами

Особисті фінанси в системі управління фінансами країни. Економічна сутність управління особистими фінансами. Функції управління фінансами. Функціональні елементи управлінської діяльності. Стратегічне і оперативне управління особистими фінансами. Парадокси управління особистими фінансами. Фінансовий механізм. Характерні риси глобалізаційного процесу ХХІ ст. Сучасні причини та принципи управління особистими фінансами. Зовнішні та внутрішні причини управління особистими фінансами. Психотипи економічної та грошової поведінки осіб, які здійснюють управління особистими фінансами. Узагальнений портрет сучасного підприємця (за О. І. Агеєвим).

Тема 4. Державне регулювання та пруденційність доходів і витрат фізичних осіб у різних виявах економічної активності

Джерела доходів фізичних осіб і напрямки їх витрачання. Класифікація доходів і витрат фізичних осіб. Нормативно-правова база державного регулювання доходів і витрат домогосподарств та суб'єктів малого бізнесу. Сучасні програми державного регулювання і державної підтримки з кредитування і відкриття депозиту для фізичних осіб, домогосподарств та СПД-фізичних осіб.

Дії бізнес-інкубаторів, кластерів, загальних фондів взаємодопомоги тощо. Соціально-економічна ефективність субсидій. Пруденційність особистих фінансів.

Тема 5. Ринок фінансових послуг за участі особистих фінансів

Інститути, об'єкти, інструменти інвестиційних та страхових послуг. Взаємні фонди. Індивідуальне довірче управління. Сек'юритизація активів. Економічна сутність та ефективність депозитів фізичних осіб. Особливості індивідуального обороту коштів. Депозитна відсоткова ставка. Класифікація та види банківських депозитів. Приватний банкінг. Варіанти нарахування відсотків за депозитами. Вендинг. Електронні гроші. Фінансовий омбудсмен.

Тема 6. Приватні інвестиції та ризик

Економічна сутність та ефективність особистих інвестицій. Класифікація інвестицій. Сфери вкладення особистих інвестицій. Характеристика ПФВ. Структуровані фінансові продукти. Ефективність особистих інвестицій. Ризики капіталовкладень. Пенсійні системи як джерело інвестиційної активності. Характеристика видів структурованих фінансових продуктів. Схеми мінімізації ризиків. Система недержавних пенсійних фондів. Приватні інвестиції в освіту молоді.

Тема 7. Малий бізнес

Малий бізнес як соціокультурний інститут. Інтелектуальний потенціал підприємств малого бізнесу. Історичні етапи розвитку та передумови виникнення малого бізнесу. Бізнес-омбудсмен. Сучасні принципи та методи ведення бізнесу малих форм. Причини низького темпу розвитку ринку стартапів. Місце підприємств малого бізнесу в економіці країни.

Тема 8. Особистий бюджет і облік майна

Облік майна за активними та пасивними, дохідними та витратними операціями. Контроль і ведення витрат сімейного бюджету. Економічна сутність планування особистих фінансів. Значення і цілі особистого фінансового планування. Принципи особистого фінансового планування. Кошторисне планування. Цілі та методи складання кошторисів. Класифікація особистих фінансових планів особи. Особливості складання платіжного календаря. Задачі особистого фінансового планування. Особливості комп'ютерних програм з обліку домашніх фінансів, особистих інвестицій

Тема 9. Практика оптимізації фінансових операцій фізичних осіб

Можливості використання законних схем оптимізації нарахування та сплати єдиного соціального внеску і податкових платежів. Методи та особливості оптимізації фінансових операцій на інвестиційному та фондовому ринках.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РНД 1	Володіти базовими знаннями та навичками щодо економічних процесів та закономірностей функціонування фінансового ринку, організації діяльності фінансово-кредитних установ.
РНД 2	Володіти методами аналізу та оцінки використання суб'єктами господарювання фінансових ресурсів у досягненні цілей.
РНД 3	Вміти збирати, обробляти, систематизувати і узагальнювати інформацію про діяльність фінансово-кредитних установ та умов їх функціонування.
РНД 4	Вміти здійснювати контроль за ефективністю формування та використання фінансових ресурсів і досягненням поставлених завдань.
РНД 5	Володіти лідерськими навичками.
РНД 6	Вміти приймати оперативні рішення в межах своєї компетенції щодо вдосконалення взаємовідносин фінансово-кредитних установ з клієнтами.
РНД 7	Самостійно здійснювати пошук та аналіз різноманітних джерел інформації для прийняття управлінських рішень.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

-	-
---	---

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1. Види навчальних занять

Тема 1. Фінансова система й особисті фінанси. Л.1, ПР.1;
 Тема 2. Параметрична сутність соціально-економічних учень у теорії управління особистими фінансами. Л.2, ПР.2;
 Тема 3. Парадокси та механізми управління особистими фінансами. Л.3, ПР.3;
 Тема 4. Державне регулювання та пруденційність доходів і витрат фізичних осіб у різних виявах економічної активності. Л.4, ПР.4;
 Тема 5. Ринок фінансових послуг за участі особистих фінансів. Л.5, ПР.5;
 Тема 6. Приватні інвестиції та ризик. Л.6, ПР.6;
 Тема 7. Малий бізнес. Л.7, ПР.7;
 Тема 8. Особистий бюджет і облік майна. Л.8, ПР.8;
 Тема 9. Практика оптимізації фінансових операцій фізичних осіб. Л.9, ПР.9;

7.2. Види навчальної діяльності

НД 1. Аудиторна робота:

- мультимедійні презентації;
- завдання аналітичного-оглядового характеру;
- розрахункові роботи;
- аналітична записка;
- індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання.

НД 2. Самостійна робота

8. Методи викладання, навчання

МН 1. інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

МН 2. практичні заняття (навчальні дискусії, мозковий штурм, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, розв'язок проблемних ситуацій);

МН 3. самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах).

Лекції надають студентам основний теоретичний матеріал з питань формування і використання особистих фінансів, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в дискусіях (РНД 1, РНД 2, РНД 3). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах. Практичні заняття сконструйовані із застосуванням методів практико-орієнтованого навчання і передбачають розв'язок студентами кейсів на основі реальних даних щодо особистих фінансів, а також підготовку аналітично-оглядових завдань з особливостей функціонування фінансово-кредитних організацій, податків в Україні (РНД 6, РНД 7). Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, а також роботи індивідуально та у невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, та для виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо (РНД 2, РНД 4, РНД 5, РНД 7).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	ВІДМІННО	5(відмінно)	90-100
B	ДОБРЕ	4(добре)	82-89
C			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО	3(задовільно)	64-74
E			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2(незадовільно)	35-59

F	НЕЗАДОВІЛЬНО – до заходу підсумкового семестрового контролю недопускається, необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		1-34
----------	---	--	------

9.2. Методи поточного нормативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи нормативного оцінювання:

- опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- настанови викладача в процесі виконання практичних завдань, рекомендації до виконання аналітичних завдань, реалізації проблемних ситуацій;
- обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань, ситуаційних вправ, роботи в групах, аналітичних записок.

9.3. Методи підсумкового сумативного оцінювання

Сумативне оцінювання включає:

1. підсумковий контроль за навчальною дисципліною, який визначений навчальним планом та освітньою програмою у формі екзамену. Підсумковий контроль складається з двох модульних контрольних робіт та захисту індивідуальної дослідницької роботи.
2. проміжний контроль знань студентів (оцінювання роботи в малих групах, розв'язок кейсів, участі в бізнес-іграх, участь у дискусіях тощо).

Заходи контролю	Максимальна кількість балів
Сумативне оцінювання під час навчальних занять	
Ситуаційні завдання (вирішення, презентація, обговорення), розв'язання проблемних ситуацій	9 x 4,5 бали = 40,5 балу
Лекційні заняття (участь у дискусіях)	9 x 4,5 бал = 40,5 балу
Всього за результатами сумативного оцінювання під час навчальних занять	81 бал
Підсумковий контроль: Модульна контрольна робота	1 x 19 балів = 19 балів
Всього	100 балів

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.2. Засоби навчання

ЗН1. Мультимедіа та проекційна апаратура.
 ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі.
 ЗН3. Бібліотечні фонди.

10.2. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

1. Ясинська, Н. А. Управління особистими фінансами : навчальний посібник / Н.А. Ясинська - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015 – 352 с.

2. Азаренкова Г.М. Борисенко І.І. Фінанси: Практикум: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008 – 279 с.

3. Азаренкова Г.М., Біломістна І.І., Сословський В.Г. Управління фінансовими ресурсами банку : монографія / Г.М. Азаренкова, І.І. Біломістна. В.Г. Сословський . – К.: УБС НБУ, 2012. – 200 с.

4. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 759 с.

5. Біломістна І.І. Фінанси [Текст] : збірник тестових завдань / І. І. Біломістна. - Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. - 64 с.

6. Боринець С. Я. Міжнародні фінанси: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 494 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

7. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Ресурс доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

8. Глущенко В.В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях: навч. посібник/ В. В. Глущенко, А. С. Глущенко, О. В. Глущенко. - Львів: Магнолія 2006, 2012. - 344 с.. - (Вища освіта в Україні)

9. Загородній А. Г. Фінансовий словник. – 4-те вид., випр. та доп. / Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. – К., Львів: Знання, КОО, ЛБІ НБУ, 2002. – 566 с.

10. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004. – 384 с.

11. Ковальчук С. В., Форкун І. В. Фінанси. Навч. посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2006 – 568 с.

12. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси. Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.

13. Недержавні пенсійні фонди у структурі сучасних пенсійних систем: монографія/ Т. С. Смовженко, Н. В. Ткаченко, Н. А. Цікановська ; ред. : Т. С. Смовженко . - К.: УБС НБУ, 2012. - 310 с.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Монетарна політика
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра фінансів та банківської справи
Розробник	Третяк Наталя Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри Фінансів та банківської справи
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, FQ-ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень, НРК – 6 рівень
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 60 годин становить контактна робота з викладачем (30 годин лекцій, 30 годин практичних занять), 2 години індивідуальні заняття, 88 годин становить самостійна робота, атестація: диф.залік
Мова викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітніх програм «Фінанси, банківська справа та страхування»
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Формування у студентів системи знань з теорії та практики монетарної політики; інституційного забезпечення монетарної політики, завдань, функцій та операцій діяльності центральних банків, вивчення суті, цілі та механізмів гро-	

шово-кредитної політики як складової загальнодержавної економічної політики, монетарної стратегії (режиму) інфляційного таргетування, інструментів монетарної політики, діяльності НБУ в сфері валютного регулювання та контролю, побудови взаємовідносин НБУ з системою банківських установ України

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1.1. Статус та основні напрямки діяльності центральних банків

Організаційно-правові основи становлення центральних банків провідних країн світу. Завдання та функції центрального банку. Політична та економічна незалежність центрального банку. Операції центральних банків.

Тема 1.2. Особливості діяльності НБУ як провідника монетарної політики

Особливості становлення НБУ як центрального банку та провідника монетарної політики. Економічні засади діяльності НБУ. Функції та операції НБУ. НБУ як емісійний банк України.

Тема 1.3. Емісія грошей та її вплив на ефективність монетарної політики

Національний банк-організатор грошового обігу в країні. Структура грошової маси і грошової бази. Процес формування пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор, утворення грошей комерційними банками. Організація виробництва грошей. Політика НБУ в сфері готівково-грошового обігу. Регламентація НБУ емісійно-касової роботи в банківських установах. Прогнозування готівкового обігу.

Тема 1.4. Система рефінансування банків

Суть та значення кредитів, що надаються НБУ комерційним банкам. Види кредитів та механізм рефінансування. Рефінансування комерційних банків через механізм операцій РЕПО.

Тема 1.5. Платіжна система України. Вплив платіжної системи на ефективність монетарної політики

Суть, класифікація і характеристика міжбанківських розрахунків. Організація здійснення розрахунків через СЕП НБУ. Моделі міжбанківських розрахунків.

Тема 1.6. Функції НБУ в сфері регулювання та нагляду

Економічна сутність, необхідність та завдання регулювання банківської діяльності та нагляду. Реєстрація та ліцензування банківських установ. Установлення НБУ економічних нормативів, що регулюють діяльність банків.

Нормативи економічного регулювання діяльності банку. Організація системи банківського регулювання та нагляду. Оцінювання результатів діяльності банків. Методи банківського нагляду. Безвиїзний нагляд, порядок його здійснення. Виїзне інспектування банків, його методи. Оцінювання результатів діяльності банків і визначення їх рейтингу.

Тема 1.7. Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду

НБУ – фінансовий агент уряду з обслуговування внутрішнього державного боргу. Роль НБУ на первинному ринку державних цінних паперів. Аукціони з розміщення державних цінних паперів. Регулятивна та контрольна функція НБУ на ринку державних цінних паперів

Тема 1.8. Монетарна політика

Монетарна політика центрального банку, її місце і роль у системі державного регулювання економікою. Визначення стратегії і тактики грошово-кредитної політики. Цілі грошово-кредитної політики. Теоретичні аспекти механізму грошової трансмісії. Канали механізму грошової трансмісії.

Тема 1.9. Режим інфляційного таргетування монетарної політики

Поняття інфляційного таргетування. Особливості стратегії інфляційного таргетування. Цілі монетарної політики в умовах діючого режиму інфляційного таргетування.

Тема 1.10. Інструменти монетарної політики

Характеристика та класифікація інструментів та типи монетарної політики. Політика обов'язкових резервних вимог. Процентна політика. Політика рефінансування комерційних банків. Монетарні інструменти прямої дії.

Тема 1.11. Валютна політика. Валютне регулювання і контроль в умовах чинного режиму монетарної політики

Сутність та становлення валютного регулювання в Україні. Валютна лібералізація в умовах діючого режиму монетарної політики - інфляційного таргетування. Повноваження НБУ – органу валютного регулювання.

Класифікація і характеристика методів регулювання валютного курсу.

Особливості формування золотовалютного резерву країни в умовах чинного режиму монетарної політики. Регулювання НБУ поточних валютних операцій. Регулювання НБУ операцій пов'язаних з рухом капіталів. Економічні нормативи НБУ, що регламентують ліміт валютної позиції.

Платіжний баланс країни, його зміст та регулювання.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РНД 1	Застосування фундаментальних знань щодо економічних процесів та закономірностей функціонування фінансового ринку, організації діяльності фінансово-кредитних установ
РНД 2	Аналіз діяльності банку в умовах дисбалансів та невизначеності
РНД 3	Синтез даних щодо діяльності суб'єктів господарювання на засадах аналізу макро- та мікроекономічних показників. Вміння розробляти загальні та функціональні стратегії розвитку діяльності кредитної установи в цілому та її окремих підрозділів
РНД 4	Оцінювання рівня ризиків банку та обґрунтування заходів щодо їх мінімізації
РНД 5	Отримання інформації в результаті організації колективної праці для досягнення цілей фінансово-кредитних установ. Застосування методів контролю та критеріїв оцінювання результативності діяльності банку

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

РН1	Володіти фундаментальними знаннями та навичками щодо економічних процесів та закономірностей функціонування фінансового ринку, організації діяльності підприємств та фінансово-кредитних установ
РН2	Вміти на засадах методів статистичного моделювання проводити економічне діагностування фінансового стану суб'єкта підприємництва, аналіз і оцінку використання його ресурсів у досягненні цілей
РН3	Уміти розробляти методику управління фінансовим ризиком установи, її використання та визначення впливу на результати діяльності
РН4	Вміти проводити ідентифікацію та оцінку рівня ризиків суб'єкта господарювання та обґрунтування заходів щодо їх мінімізації
РН6	Вміти проводити на засадах математичного моделювання комплексний фінансовий аналіз діяльності підприємств в умовах дисбалансів та невизначеності
РН7	Вміти розробляти загальні та функціональні стратегії розвитку діяльності установи в цілому та її окремих підрозділів
РН8	Володіти методологією прогнозування можливих змін у діяльності суб'єктів господарювання на

	засадах аналізу макроекономічних показників
PH9	Уміти розробляти та обґрунтовувати науково-методичні рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності функціонування фінансово-кредитних установ
PH10	Вміти здійснювати контроль за ефективністю використання фінансових ресурсів і досягненням поставлених стратегічних завдань
PH 12	Вміти обґрунтовувати необхідність прийняття тактичних і стратегічних управлінських рішень в межах своєї компетенції
PH14	Уміти застосовувати, розробляти та удосконалювати методичний інструментарій і стандарти праці фінансиста, вивчення і впровадження передового досвіду, проведення наукових досліджень з фінансів та банківської справи
PH15	Вміти приймати та підтримувати раціональні управлінські рішення
PH16	Вміти організовувати колективну працю з досягнення цілей фінансово-кредитних установ. Застосовувати методи контролю та критерії оцінювання результативності діяльності фінансово-кредитних установ
PH17	Володіти лідерськими навичками
PH19	Забезпечувати встановлення ефективних контактів з діловими партнерами
PH20	Самостійно здійснювати пошук та аналіз різноманітних джерел інформації для проведення наукових досліджень
7. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
7.1 Види навчальних занять	

Тема 1.1. Статус та основні напрямки діяльності центральних банків.
 Тема 1.2. Особливості діяльності НБУ як провідника монетарної політики.
 Тема 1.3. Емісія грошей та її вплив на ефективність монетарної політики.
 Тема 1.4. Система рефінансування банків.
 Тема 1.5. Платіжна система України. Вплив платіжної системи на ефективність монетарної політики.
 Тема 1.6. Функції НБУ в сфері регулювання та нагляду.
 Тема 1.7. Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду.
 Тема 1.8. Монетарна політика.
 Тема 1.9. Режим інфляційного таргетування монетарної політики.
 Тема 1.10. Інструменти монетарної політики.
 Тема 1.11. Валютна політика. Валютне регулювання і контроль в умовах чинного режиму монетарної політики.

7.2 Види навчальної діяльності

НД 1. Аудиторна робота:

- мультимедійні презентації;
- завдання аналітичного-оглядового характеру;
- розрахункові роботи;
- бізнес-кейси;
- індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання.

НД 2. Самостійна робота

8. Методи викладання, навчання

МН1. інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

МН2. практичні заняття (навчальні дискусії, мозковий штурм, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, бізнес-кейси, розв'язок проблемних ситуацій);

МН3. самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах).

Лекції надають студентам основний теоретичний матеріал з питань інвестування, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в дискусіях.

Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах.

Практичні заняття сконструйовані з застосуванням методів практико-орієнтованого навчання, і передбачають розв'язок студентами кейсів на основі реальних даних банків України.

Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, а також роботи індивідуально та в невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, та для виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
-----------------------	------------	---	------------------------------------

A	ВІДМІННО	5 (відмінно)	90-100
B	ДОБРЕ	4 (добре)	82-89
C			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО	3 (задовільно)	64-74
E			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – до заходу підсумкового семестрового контролю не допускається, необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		1-34

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи формативного оцінювання:

- опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- настанови викладача в процесі виконання практичних завдань, рекомендації до виконання аналітичних завдань, розв'язання проблемних ситуацій, вирішення бізнес-кейсів;
- обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань, ситуаційних вправ, роботи в групах.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Сумативне оцінювання включає:

1. Підсумковий контроль за навчальною дисципліною, який визначений навчальним планом та освітньою програмою у формі диф. заліку. Підсумковий контроль складається з двох модульних контрольних робіт.
2. Поточний контроль знань студентів (оцінювання роботи в малих групах, розв'язок кейсів, участі в бізнес-іграх, участь у дискусіях, відповіді на тестові завдання тощо).

Заходи контролю	Максимальна кількість балів
Сумативне оцінювання під час навчальних занять	
Ситуаційні завдання (вирішення, презентація, обговорення), розв'язання проблемних ситуацій:	6 x 5 бали = 30 балів
Бізнес-кейс «Оцінювання інвестиційної привабливості»	15 балів
Підсумковий контроль: Модульна контрольна робота	2 x 15 = 30 балів
Тестові завдання	25 балів

Всього за результатами сумативного оцінювання під час навчальних занять	100
Всього	100 балів

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.3 Засоби навчання	<p>ЗН1. Мультимедіа- та проєкційна апаратура. ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі. ЗН3. Бібліотечні фонди.</p>
10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 892 с. 2. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С. В. Глущенко. - К. : НаУКМА, 2017 .- 64 с. 3. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підруч. / А.В. Сілакова, Г.І. Лановська, Н.І. Климаш, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко.– Львів «Магнолія 2006», 2015. – 224 с. 4. Адамик Б.П. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Підручник. – К.: Кондор, 2011. – 416 с. 5. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Підручник / За ред. А. М. Мороза та М. Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 2006. – 556 с. 6. Козюк В.В. Сучасні центральні банки: середовище функціонування та монетарні рішення. – Тернопіль: Астон, 2001. – 300с. 7. Долан З. Дж., Кемпбелл К. Д., Кемпбелл Р. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Пер. с англ. В. Лукашевича и др.; Под общ. ред. В. Лукашевича, М. Ярцева. - С.Пб., 1994. 8. Коваленко В.В. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Навч. Посібник. – К.: Знання України,

2006. – 332 с.

9. Происхождение центральных банков/А. Wilson-Smith, 1936.

10. Мишкін Ф.С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків - К.: "Основи", 1998. - 963с.

11. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підруч. / А.В.

Сілакова, Г.І. Лановська, Н.І. Климаш, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко.– Львів «Магнолія 2006», 2015. – 224 с.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК В БАНКАХ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Фінансовий облік в банках
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра фінансів та банківської справи
Розробник	Бартош Ольга Михайлівна старший викладач кафедри фінансів та банківської справи
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 60 годин становить контактна робота з викладачем (30 годин лекцій, 30 годин практичних занять), 2 годин підготовка та захист індивідуальної дослідницької роботи, 115 годин становить самостійна робота, атестація: 3 години екзамен
Мова викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми, «Фінанси, банківська справа та страхування»
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою даної дисципліни є формування знань з фінансового обліку та звітності в банках, набуття вмінь і навичок з підготовки й використання облікової інформації для аналітичної діяльності та обґрунтування управлінських рішень у банківському бізнесі.	

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Система бухгалтерського обліку у банках

Зміст дисципліни «Фінансовий облік у банку». Предмет і метод бухгалтерського обліку у банках. Організаційні основи бухгалтерського обліку у банках. Значення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для банків України. Фінансовий, управлінський та податковий облік.

Основні принципи бухгалтерського обліку. Облікова політика банку.

Огляд фінансових звітів банку: звіту про фінансові результати, балансового звіту і звіту про рух грошових коштів.

Організація операційної роботи банків. Побудова організаційної структури у банках. Документування операцій у банках.

Аналіз операцій та правила і методи контролю реєстрації операцій в обліковій системі. Здійснення внутрішнього контролю у процесі операційної роботи банків.

План рахунків бухгалтерського обліку банків України. Взаємозв'язок частин плану рахунків: балансової, доходів і витрат, позабалансової. Характеристика 1-9 класів Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.

Організація аналітичного та синтетичного обліку у банках. Інформаційна модель організації аналітичного обліку. Формування номера аналітичного рахунку.

Бухгалтерський облік на базі нарахування. Визначення коригуючих проведення і їх види.

Методи опрацювання облікової інформації в обліковій системі.

Тема 2 . Облік грошових коштів банку

Загальні питання організації обліку грошових банку. Структура та характеристика рахунків 10 розділу Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України «Готівкові кошти».

Облік касових операцій банку та операцій по касовому обслуговуванню банків установами Національного банку України та іншими установами банків.

Організація внутрішнього контролю касових операцій з метою забезпечення зберігання грошей і цінностей.

Проведення ревізій, облік нестач і надлишків грошових коштів.

Облік операцій з інкасування грошового виторгу.

Обслуговування фізичних осіб банкоматом.

Облік коштів на коррахунку в Національному банку України. Організація і облік міжбанківського переказу через систему електронних платежів.

Облік міжбанківського переказу у власній платіжній системі банку.

Облік міжбанківського переказу при прямих кореспондентських відносинах.

Тема 3. Облік депозитів та інших зобов'язань

Організація обліку депозитних операцій банку. Основні принципи відображення в обліку депозитних операцій. Характеристика рахунків для обліку коштів клієнтів. Облік депозитів суб'єктів господарювання та фізичних осіб. Облік нарахування та сплати процентів за депозитами.

Відображення на рахунках балансу і в фінансовій звітності міжбанківських депозитів.

Облік цінних паперів власного боргу емітованих банком. Особливості відображення цінних паперів за складовими частинами. Облік амортизації дисконту та премії за цінними паперами. Облік нарахованих і сплачених витрат.

Тема 4. Інструменти безготівкових розрахунків то облік операцій за цими розрахунками

Загальні принципи обліку коштів на вимогу суб'єктів господарювання у Плані рахунків бухгалтерського обліку банків України.

Відображення операцій в особових рахунках суб'єктів господарювання. Основні правила і вимоги, щодо обліку безготівкових розрахунків в межах кредитної установи і між банками. Особливості обліку при використанні різних форм розрахунків: інкасової, розрахунковими чеками, акредитивами, векселями.

Особливості обліку безготівкових розрахунків за рахунками фізичних осіб. Облік розрахунків клієнтів з використанням платіжних карток.

Тема 5. Облік кредитних активів та позабалансових зобов'язань кредитного характеру

Загальні принципи бухгалтерського обліку кредитів за Планом рахунків бухгалтерського обліку банків України.

Облік кредитних операцій за датою операції та з надання коштів за кредитом. Організація обліку операцій кредитного характеру (РЕПО, факторинг, тощо). Облік забезпечення кредитних операцій.

Облік доходів і витрат за кредитними операціями. Організація обліку з погашення кредитної заборгованості. Облік простроченої заборгованості за кредитними операціями. Облік нарахованих доходів.

Організація обліку з формування і використання резервів на покриття можливих витрат від кредитних операцій банку.

Правила обліку операцій з фінансового лізингу. Нарахування і облік лізингових платежів.

Особливості обліку оперативного лізингу.

Тема 6. Облік фінансових інвестицій

Загальні принципи оцінки та обліку цінних паперів у портфелі банку. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку.

Особливості обліку цінних паперів у портфелі банку на продаж.

Облік цінних паперів, що утримуються в портфелі банку до погашення та облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії.

Особливості відображення цінних паперів за складовими частинами. Облік амортизації дисконту та премії за цінними паперами. Облік нарахованих і сплачених доходів.

Облік комісійних операції з цінними паперами.

Тема 7. Облік операцій в іноземній валюті

Особливості відображення статей в іноземній валюті у фінансовій звітності. Правила оцінки валютних статей балансу.

Методи ведення обліку іноземної валюти.

Переоцінка іноземної валюти. Облік обмінних операцій, операцій в іноземній валюті, що виконуються за дорученням клієнтів, власних операцій банку з іноземною валютою.

Облік операцій з дорожніми чеками. Облік операцій з банківськими металами.

Тема 8. Облік основних засобів і нематеріальних активів

Критерії визнання необоротних активів. Структура відображення основних засобів та нематеріальних активів у Плані рахунків бухгалтерського обліку банків України. Правила ведення аналітичного обліку основних засобів і нематеріальних активів.

Облік придбання та створення основних засобів та нематеріальних активів. Облік витрат на поліпшення та підтримку основних засобів і нематеріальних активів у робочому стані. Облік необоротних активів, що утримуються для продажу, облік інвестиційної нерухомості.

Порядок нарахування та обліку амортизації основних засобів і нематеріальних активів.

Облік вибуття основних засобів і нематеріальних активів.

Проведення інвентаризації та облік її результатів.

Тема 9. Облік власного капіталу

Структура капіталу і вимоги до його відображення у фінансовій звітності.

Характеристика рахунків 50 розділу Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.

Облік операцій з формування статутного фонду шляхом емісії засновницьких акцій.

Облік операцій банку з власними акціями при їх викупі і перепродажу.

Облік операцій з нарахування та виплати дивідендів.

Облік інших джерел капіталу.

Тема 10. Облік доходів, витрат і фінансового результату діяльності банку

Доходи і витрати банку та правила їх визнання. Порівняльна характеристика структури 6 і 7 класів Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. Загальні принципи відображення в обліку доходів і витрат банку.

Облік формування фінансового результату діяльності банку.

Облік розподілу прибутку. Облік нерозподіленого прибутку і його призначення.

Тема 11. Складання фінансових звітів

Склад і призначення фінансової звітності. Зміст приміток до фінансової звітності банку. Інформація про звітні сегменти, ризики та інша інформація у примітках до фінансової звітності.

Організація роботи з підготовки річної звітності банку. Терміни підготовки та оприлюднення фінансової звітності банку.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РНД 1	Студент демонструє знання загальних законів, методів та принципів бухгалтерського обліку
РНД 2	Студент демонструє вміння працювати з програмними продуктами в системі ОДБ
РНД 3	Студент складає операційні та фінансові звіти за даними бухгалтерського

	обліку
РНД 4	Студент володіє методикою складання бухгалтерських записів за основними банківськими операціями
РНД 5	Студент створює записи та складає звіти
РНД 6	Здобувач демонструє знання та розуміння виявляти та аналізувати вплив окремих банківських операцій на баланс банку та на фінансовий результат
РНД 7	Здобувач застосовує облікову інформацію, щодо вміння складати бухгалтерські проведення за основними банківськими операціями, оформляти їх документально, здійснювати записи в бухгалтерських регістрах аналітичного та синтетичного обліку, складати фінансову звітність.
РНД 8	Здобувач повинен оперувати методичними підходами щодо прийняття рішень з обліку фінансових інструментів, їх оцінки та управління
6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
-	-
7. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
7.1 Види навчальних занять	
<p>Тема 1. Система бухгалтерського обліку у банках Л.1, ПР.1. Тема 2 . Облік грошових коштів банку Л.2, Л.3, ПР.2 ПР. 3. Тема 3. Облік депозитів та інших зобов'язань Л.4, Л.5, ПР.4 ПР. 5. Тема 4. Інструменти безготівкових розрахунків то облік операцій за цими розрахунками Л.6, ПР.6 Тема 5. Облік кредитних активів та позабалансових зобов'язань кредитного характеру Л.7, Л.8, ПР.7, ПР.8 Тема 6. Облік фінансових інвестицій Л.9, Л.10, ПР.9, ПР.10 Тема 7. Облік операцій в іноземній валюті Л.11, ПР.11. Тема 8. Облік основних засобів і нематеріальних активів Л.12, ПР.12. Тема 9. Облік власного капіталу Л.13, ПР.13. Тема 10. Облік доходів, витрат і фінансового результату діяльності банку Л.14, ПР.14. Тема 11. Складання фінансових звітів Л.15, ПР.15.</p>	
7.2 Види навчальної діяльності	
<p>НД 1. Аудиторна робота:</p> <ul style="list-style-type: none"> – мультимедійні презентації; – завдання аналітичного-оглядового характеру; – розрахункові роботи; – практичні роботи, розв'язування задач; – індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання. <p>НД 2. Самостійна робота</p>	
8. Методи викладання, навчання	

МН1. інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

МН2. практичні заняття (навчальні дискусії, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, розв'язок проблемних ситуацій);

МН3. самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах).

Лекції надають студентам основний теоретичний матеріал з питань фінансового обліку в банках, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в практичних ситуаціях та дискусіях (РНД 1, РНД 2, РНД 5-РНД 8). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах. Практичні заняття сконструйовані з застосуванням методів практико-орієнтованого навчання, і передбачають розв'язок студентами кейсів на основі реальних даних щодо банківських операцій. Правильне розуміння базових облікових категорій, основ організації та методики ведення фінансового обліку в комерційних банках дає змогу оцінити фінансовий стан, платоспроможність, ліквідність і фінансову стійкість банку. Така інформація є потрібною не тільки для банківських працівників, контрольних органів Національного банку України, а й для широкого загалу зовнішніх користувачів за межами банківської системи - реальних та потенційних вкладників, акціонерів, позичальників (результати навчання РНД 2 - РНД 4, РНД 7). Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, а також роботи індивідуально та в невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, та для виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо (РНД 1, РНД 2 – РНД 4, РНД 8).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	ВІДМІННО	5 (відмінно)	90-100
B	ДОБРЕ	4 (добре)	82-89
C			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО	3 (задовільно)	64-74
E			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – до заходу підсумкового семестрового контролю не допускається, необхідний повторний курс з		1-34

	навчальної дисципліни		
--	-----------------------	--	--

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи формативного оцінювання:

- опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- настанови викладача в процесі виконання практичних завдань, рекомендації до виконання аналітичних завдань, проблемних ситуацій;
- обговорення та оцінювання виконаних практичних завдань, ситуаційних вправ, роботи в групах.
- виконання тестових завдань та модульних контрольних робіт

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Сумативне оцінювання включає:

1. Підсумковий контроль за навчальною дисципліною, який визначений навчальним планом та освітньою програмою у формі екзамену.
2. Проміжний контроль знань студентів (оцінювання роботи, розв'язування кейсів, тестів, контрольних робіт тощо).

Заходи контролю	Максимальна кількість балів
Поточний контроль:	50
Бізнес-кейс «Облік основних активів та зобов'язань», Бізнес-кейс «Облік інвестицій та внутрішньобанківські операцій»	2 x 15 балів = 30 балів
Доповіді на семінарах	
Поточне та підсумкове тестування	20 балів
Тези та виступ на науковій конференції	до 10 балів
Підсумковий контроль: екзамен	50
Всього	100 балів

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.4 Засоби навчання	ЗН1. Мультимедіа- та проекційна апаратура. ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі. ЗН3. Бібліотечні фонди.
10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	1. План рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджений постановою Правління НБУ № 89 від 11.09.2017. 2. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з фінансовими інструментами в банках України, затверджена постановою Правління НБУ № 14 від 21.02.2018. 3. Табачук Г.П. Фінансовий облік у банках. Збірник задач: навч. посібник/ Г. П. Табачук, О. М. Бартош, Т. М. Бречко. - К.: УБС НБУ, 2009. - 218 с.

	4. Облік у банках [Текст] : підручник/ О. Г. Коренева , Н. Г. Маслак, Н. Г. Слав'янська. - Суми: Університетська книга, 2012. -668 с 5. Фінансовий облік у банках: підручник / Смерічевський С.Ф., Кірізлеєва А.С. – К.: Кондор –Видавництво, 2014. -408

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БАНКІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ (РІВЕНЬ А – БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬ-
НОСТІ)**

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Банківська діяльність (рівень А – Безпека банківської діяльності)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра фінансів та банківської справи
Розробник	Третяк Наталя Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри Фінансів та банківської справи
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, FQ-ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень, НРК – 6 рівень
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 60 годин становить контактна робота з викладачем (30 годин лекцій, 30 годин практичних занять), 2 години індивідуальні заняття, 88 годин становить самостійна робота, атестація: диф.залик
Мова викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітніх програм «Фінанси, банківська справа та страхування»
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
полягає у оволодінні комплексу знань і вмінь з методології формування та реалізації заходів безпеки банківської діяльності в аспектах організаційно-норма-	

тивних, економічних, фізичних та програмних заходів забезпечення стану стійкої життєдіяльності банківської установи, за якої здійснюється реалізація основних інтересів та пріоритетних цілей, забезпечується захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов його функціонування.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Мета і завдання забезпечення безпеки банківської діяльності

Безпека банківської діяльності і система її забезпечення: загальні поняття і принципи. Екзогенні та ендегенні фактори безпеки банківської діяльності. Сили і засоби забезпечення безпеки.

Тема 2. Загрози безпеці банківської діяльності

Зовнішні та внутрішні загрози, їх характеристика та тенденції розвитку. Банківське шахрайство та зловживання службовців банку. Заходи банку щодо зовнішніх та внутрішніх загроз.

Тема 3. Захист від недобросовісної конкуренції та промислового шпигунства в банках. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності банку

Сутність недобросовісної конкуренції та промислового шпигунства, їх прояв у банках. Методи конкурентної боротьби та протидія недобросовісній конкуренції. Економічно-правові аспекти протидії промислового шпигунству в банку. Інформаційне забезпечення системи безпеки банківської діяльності. Аналітичні аспекти в системі управління безпекою діяльності банку. Нормативне забезпечення систему безпеки банку.

Тема 4. Інформаційна безпека банківської діяльності

Неправомірне отримання інформації і захист від нього. Правовий захист банківської та комерційної таємниці. Відповідальність за посягання на таємниці банків. Нормативна база банку з інформаційної безпеки. Концепція безпеки банку. Криптографічний захист банківської інформації. Безпека електронних банківських систем. Електронні платежі: організація і захист. Програмні та апаратні засоби для автоматизації банківських систем. Комерційна таємниця та її захист.

Тема 5. Організація економічної безпеки банківської діяльності

Правові та організаційні заходи економічної безпеки банку. Захист матеріальних цінностей, обладнання та технічних засобів від протиправних посягань. Забезпечення безпеки кредитних операцій банків. Забезпечення безпеки роботи банків на фондовому ринку. Забезпечення безпеки роботи банків з пластиковими платіжними засобами. Реалізація безпеки валютних операцій банків.

Тема 6. Фінансова безпека банку

Роль і місце фінансової безпеки банків у системі забезпечення фінансової безпеки держави. Основні інструменти забезпечення фінансової безпеки банків. Система забезпечення фінансової безпеки банків.

Фінансовий моніторинг у системі фінансової банки банку. Функції суб'єкта первинного фінансового моніторингу.

Тема 7. Моделі та методи забезпечення безпеки банківської діяльності

Діагностика фінансової безпеки в комплексі забезпечення фінансової безпеки банку. Методичні основи використання фінансових методів і важелів у системі фінансової безпеки банків. Контроль і оцінка в системі фінансової безпеки банків. Необхідність врахування моральних ризиків та асиметрії інформації при забезпеченні фінансової безпеки банків. Моделі та методи забезпечення безпеки банківської діяльності. Моделі оцінки рівня банківської безпеки. Моделі та методи оцінки ефективності банківської безпеки.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РНД 1	Застосування фундаментальних знань щодо економічних процесів та закономірностей функціонування фінансового ринку, організації діяльності фінансово-кредитних установ
РНД 2	Аналіз діяльності банку в умовах дисбалансів та невизначеності
РНД 3	Синтез даних щодо діяльності суб'єктів господарювання на засадах аналізу макро- та мікроекономічних показників. Вміння розробляти загальні та функціональні стратегії розвитку діяльності кредитної установи в цілому та її окремих підрозділів
РНД 4	Оцінювання рівня ризиків банку та обґрунтування заходів щодо їх мінімізації
РНД 5	Отримання інформації в результаті організації колективної праці для досягнення цілей фінансово-кредитних установ. Застосування методів контролю та критеріїв оцінювання результативності діяльності банку

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

РН1	Володіти фундаментальними знаннями та навичками щодо економічних процесів та закономірностей функціонування фінансового ринку, організації діяльності підприємств та фінансово-кредитних установ
РН2	Вміти на засадах методів статистичного моделювання проводити економічне діагностування фінансового стану суб'єкта підприємництва, аналіз і оцінку використання його ресурсів у досягненні цілей
РН3	Уміти розробляти методику управління фінансовим ризиком установи, її використання та

	визначення впливу на результати діяльності
PH4	Вміти проводити ідентифікацію та оцінку рівня ризиків суб'єкта господарювання та обґрунтування заходів щодо їх мінімізації
PH6	Вміти проводити на засадах математичного моделювання комплексний фінансовий аналіз діяльності підприємств в умовах дисбалансів та невизначеності
PH7	Вміти розробляти загальні та функціональні стратегії розвитку діяльності установи в цілому та її окремих підрозділів
PH8	Володіти методологією прогнозування можливих змін у діяльності суб'єктів господарювання на засадах аналізу макроекономічних показників
PH9	Уміти розробляти та обґрунтовувати науково-методичні рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності функціонування фінансово-кредитних установ
PH10	Вміти здійснювати контроль за ефективністю використання фінансових ресурсів і досягненням поставлених стратегічних завдань
PH 12	Вміти обґрунтувати необхідність прийняття тактичних і стратегічних управлінських рішень в межах своєї компетенції
PH14	Уміти застосовувати, розробляти та удосконалювати методичний інструментарій і стандарти праці фінансиста, вивчення і впровадження передового досвіду, проведення наукових досліджень з фінансів та банківської справи
PH15	Вміти приймати та підтримувати раціональні управлінські рішення
PH16	Вміти організовувати колективну працю з досягнення цілей фінансово-кредитних установ. Застосовувати методи контролю та критерії оцінювання результативності діяльності фінансово-кредитних установ
PH17	Володіти лідерськими навичками
PH19	Забезпечувати встановлення ефективних контактів з діловими партнерами
PH20	Самостійно здійснювати пошук та аналіз різноманітних джерел інформації для проведення наукових досліджень

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Мета і завдання забезпечення безпеки банківської діяльності
Тема 2. Загрози безпеці банківської діяльності
Тема 3. Інформаційна безпека банківської діяльності
Тема 4. Захист від недобросовісної конкуренції та промислового шпигунства в банках. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності банку
Тема 5. Організація економічної безпеки банківської діяльності
Тема 6. Фінансова безпека банку
Тема 7. Моделі та методи забезпечення безпеки банківської діяльності

7.2 Види навчальної діяльності

НД 1. Аудиторна робота:
– мультимедійні презентації;
– завдання аналітичного-оглядового характеру;
– розрахункові роботи;
– бізнес-кейси;
– індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання.
НД 2. Самостійна робота

8. Методи викладання, навчання

МН1. інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);
МН2. практичні заняття (навчальні дискусії, мозковий штурм, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, бізнес-кейси, розв'язок проблемних ситуацій);
МН3. самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах).
Лекції надають студентам основний теоретичний матеріал з питань інвестування, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в дискусіях.
Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах.
Практичні заняття сконструйовані з застосуванням методів практико-орієнтованого навчання, і передбачають розв'язок студентами кейсів на основі реальних даних банків України.
Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, а також роботи індивідуально та в невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, та для виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
------------------------------	-------------------	--	---

A	ВІДМІННО	5 (відмінно)	90-100
B	ДОБРЕ	4 (добре)	82-89
C			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО	3 (задовільно)	64-74
E			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – до заходу підсумкового семестрового контролю не допускається, необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		1-34

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи формативного оцінювання:

- опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- настанови викладача в процесі виконання практичних завдань, рекомендації до виконання аналітичних завдань, розв'язання проблемних ситуацій, вирішення бізнес-кейсів;
- обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань, ситуаційних вправ, роботи в групах.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Сумативне оцінювання включає:

1. Підсумковий контроль за навчальною дисципліною, який визначений навчальним планом та освітньою програмою у формі диф. заліку. Підсумковий контроль складається з двох модульних контрольних робіт.
2. Поточний контроль знань студентів (оцінювання роботи в малих групах, розв'язок кейсів, участі в бізнес-іграх, участь у дискусіях, відповіді на тестові завдання тощо).

Заходи контролю	Максимальна кількість балів
Сумативне оцінювання під час навчальних занять	
Ситуаційні завдання (вирішення, презентація, обговорення), розв'язання проблемних ситуацій:	6 x 5 бали = 30 балів
Бізнес-кейс «Оцінювання інвестиційної привабливості»	15 балів
Підсумковий контроль: Модульна контрольна робота	2 x 15 = 30 балів
Тестові завдання	25 балів

Всього за результатами сумативного оцінювання під час навчальних занять	100
Всього	100 балів

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

<p>10.5 Засоби навчання</p>	<p>ЗН1. Мультимедіа- та проєкційна апаратура. ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі. ЗН3. Бібліотечні фонди.</p>
<p>10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Барановський О. І. Філософія безпеки : монографія : у 2 т. / О. І. Барановський. – К. : УБС НБУ, 2014. – Т. 2 : Безпека фінансових інститутів. – 716 с. 2. Зачосова Н. В. Формування системи економічної безпеки фінансових установ : монографія / Н. В. Зачосова. – Черкаси : ПП Чабаненко Ю. А. – Черкаси, 2016. – 375 с. 3. Банківська безпека : навч. посіб. / О. Д. Вовчак, Ю. О. Самура, В. А. Сидоренко, В. А. Вареник. – К. : Знання, 2013. – 237с. 4. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» / Чубенко А.Г., Лошицький М.В., Бичкова С.С., Котляревський Я.В.– К.: Ваіте, 2015. – 816 с. 5. Безпека банківської діяльності : підручник / М. І. Зубок, С. М. Яременко. - К.: КНЕУ, 2012. - 477 с. 6. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навчальний посібник/Зубок М. І., Рубцов В.С., Яременко С. М., Гусаров В.Г., Чернов С.В. – К.: КНЕУ, 2012 – 226 с. 7. Фінансова безпека банківської діяльності [Текст]: навчальний посібник для

	<p>самостійного вивчення дисципліни «Безпека банків» / [уклад. С. М. Побережний, О. Л. Пластун, Т. М. Болгар] ; Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. – 112 с.</p> <p>8. Фінансовий моніторинг у банку: Навчальний посібник / Дмитров С. О., Діденко С. В., Медвідь Т. А. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 266 с.</p> <p>9. Легалізація кримінальних доходів та фінансування тероризму: сучасні економічні аспекти і вплив на розвиток банків : монографія / авт. кол. ; за ред. проф. М. Г. Дмитренка. – К. : УБС НБУ, 2014 – 302 с.</p>
--	---

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Навчальна практика
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра фінансів та банківської справи
Розробник	Бартош Ольга Михайлівна старший викладач кафедри фінансів та банківської справи
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 60 годин становить контактна робота з викладачем (60 годин практичних занять), 120 годин становить самостійна робота, атестація: диф. залік
Мова викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	практична підготовка для освітньої програми, «Фінанси, банківська справа та страхування»
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою даної дисципліни є поглиблення та закріплення теоретичних знань студентів з фаху; формування практичних умінь і навичок щодо здійснення банківських операцій та відображення їх у відповідних формах фінансової звітності з застосуванням ПЕОМ.	
4. Зміст навчальної дисципліни	

Тема 1. Створення та організація діяльності банків, основи побудови фінансового обліку в банках

Нормативне регулювання процесу створення та реєстрації банківських установ. Основні етапи ліцензування діяльності банків.

Принципові засади організації діяльності банківських установ. Побудова організаційної структури банків. Види операцій банків, їх характеристика і традиційні правила здійснення.

Джерела формування власних ресурсів банків. Традиційні підходи до структурування портфеля банківських пасивів.

Джерела формування зобов'язань банків, характеристика інструментів, цільові особливості їх використання. Методичні засади формування банками зобов'язань.

Класифікаційна характеристика активних операцій банку. Методичні засади оцінки рівня ліквідності, прибутковості, ризикованості банківських активів. Традиційні підходи до структурування портфеля банківських активів.

Особливості використання облікової інформації при прийнятті рішень з питань організації діяльності банків. Методичне і інформативно – правове забезпечення фінансового обліку в банках. Облікова політика банків. Організація обліково-операційної діяльності банків. Правила організації процесу документування операцій в банківських установах, правила документообігу. Вимоги до формування та зберігання банківських документів.

Характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках, методичні підходи до його застосування. Аналітичний облік та основні параметри аналітичного рахунку, їх характеристика.

Інформаційна модель організації аналітичного обліку. Порядок формування номера аналітичного рахунку. Вимоги до оформлення виписки за аналітичними рахунками клієнтам банку.

Тема 2 Операції банків з обслуговування платіжного обороту

Організація касової роботи в установах банків. Організаційна структура касового відділу банків. Правила організації роботи касирів під час обслуговування готівкових операцій. Види документів, що обслуговують готівкові операції банків. Вимоги до оформлення касових документів та порядок їх використання.

Правила документування касових операцій банків. Методичні засади визначення платіжності банкнот і монет Національного банку України. Вимоги до формування та пакування банкнот і монет національної валюти.

Порядок здійснення операцій з готівкою в операційних касах. Особливості та порядок організації касового обслуговування банками фізичних та юридичних осіб. Правила роботи касирів при організації процесу прийняття та видачі готівки через касовий підрозділ банків.

Характеристика етапів зведення та документування результатів касової роботи в банках. Особливості організації діяльності банків щодо обслуговування касових операцій через банкомати. Порядок здійснення операцій з готівкою через банкомати.

Порядок відкриття поточного рахунку в банках, його призначення та режим функціонування. Види поточних рахунків банків.

Принципові засади функціонування безготівкового платіжного обороту та роль банків в його організації. Форми безготівкових розрахунків, їх призначення

та особливі параметри використання. Види платіжних інструментів, що обслуговують безготівковий платіжний оборот, їх реквізити та правила заповнення. Нормативні вимоги до оформлення та використання платіжних документів.

Особливості використання та порядок обслуговування розрахункових операцій за участю платіжних доручень, платіжних вимог, платіжних вимог – доручень. Порядок прийняття розрахункових платіжних інструментів працівником банку до виконання, облік розрахунків.

Документальне оформлення та порядок видачі клієнтам чекової книжки, особливості її обслуговування. Нормативні вимоги до використання розрахункового чека, його реквізити та правила заповнення. Облік видачі чеків, чекових книжок та здійснення розрахунків.

Особливості використання векселя як безготівкового платіжного інструменту. Реквізити векселя, вимоги до їх заповнення. Роль та функції банківських установ при організації безготівкових розрахунків за участю векселя. Здійснення розрахунків векселями.

Характерні особливості та цільові переваги використання акредитиву для здійснення розрахунків. Види та функції учасників акредитивної форми розрахунків. Роль банківських установ в обслуговуванні розрахункових операцій за участю акредитиву. Особливості впливу видів акредитиву на організацію схеми розрахунків за допомогою акредитива. Етапи документування розрахункового процесу з використанням акредитиву. Заява на акредитив: реквізити та правила їх заповнення. Облік депонування акредитиву в банку-емітенті та у виконуючому банку. Облік розрахунків акредитивами.

Організаційні засади діяльності банківських установ на ринку карткових розрахунків. Особливості обслуговування банком платіжних карток, їх види та функціональне призначення. Порядок відкриття та режим функціонування карткових рахунків, їх види та правила обслуговування. Облік розрахунків платіжними картками за допомогою транзитних рахунків. Особливості обслуговування банками клієнтів в режимі діючих зарплатних проектів.

Організаційні засади обслуговування розрахунків за допомогою системи "Клієнт - Банк". Організація і облік міжбанківських переказів через систему електронних платежів.

Тема 3. Формування ресурсів банків

Характеристика джерел формування ресурсів банків. Види інструментів, що формують ресурси їх характеристика та особливості використання банками.

Джерела формування власних ресурсів банків. Нормативні вимоги та порядок формування статутного капіталу банку. Характеристика видів фондових капітальних інструментів, їх функції та властивості.

Характеристика видів депозитних інструментів банків, традиційні принципи їх використання. Методичні основи організації діяльності банків щодо формування депозитної політики.

Види депозитних рахунків, їх характеристика та особливості обслуговування. Порядок відкриття, ведення і закриття депозитних рахунків, правила документування операцій. Нормативні вимоги до організації процесу ідентифікації клієнта – власника рахунку.

Методичні засади формування банками ресурсів на міжбанківському депозитному ринку. Облік операцій за міжбанківськими депозитами.

Порядок укладання договору банківського рахунку, його структура та роль в обслуговуванні депозитних відносин.

Методичні основи організації процесу ціноутворення при обслуговуванні депозитних операцій. Особливості використання методів нарахування процентів.

Облік операцій за депозитними рахунками клієнтів банку. Облік нарахування та виплати процентів.

Організаційні засади діяльності банківських установ на ринку міжбанківських кредитів. Види міжбанківського кредитування, особливості їх використання банками з метою формування ресурсів. Правила документального оформлення економічних відносин з міжбанківського кредитування. Облік міжбанківських кредитів.

Документальне оформлення емісійної діяльності банків на ринку цінних паперів власного боргу. Правила випуску депозитних (ощадних) сертифікатів, особливості їх обслуговування під час обігу. Облік цінних паперів власного боргу. Нарахування витрат за цінними паперами власного боргу, амортизація премії та дисконту.

Тема 4. Кредитні операції банків та їх облік

Організаційні засади діяльності банківських установ на ринку кредитних операцій. Кредитний відділ банку, його функції та структура. Особливості організації роботи в кредитному відділі банків.

Джерела формування кредитних ресурсів банку. Принципові засади формування банками кредитної політики. Традиційні умови організації кредитної діяльності банків. Класифікація видів кредитних продуктів банків.

Характеристика етапів процесу банківського кредитування. Особливості виконання банками операцій в межах кожного з етапів кредитного процесу, цільова характеристика заходів.

Правила документообігу під час обслуговування кредитного процесу банків. Характеристика документів, необхідних для отримання клієнтом окремих видів кредиту.

Методичні засади застосування банками принципів оцінки кредитоспроможності позичальника (юридичної особи, фізичної особи). Види показників оцінки кредитоспроможності позичальника: економічний зміст, призначення, методика розрахунку. Класифікація позичальників за результатами оцінки їх фінансового стану. Особливості визначення кредитоспроможності банківських установ.

Кредитний договір як юридична основа кредитного процесу. Основні вимоги до змісту кредитного договору. Структура кредитного договору. Відповідальність сторін за порушення умов кредитного договору, стягнення пені, штрафів.

Характеристика факторів, що формують ціну банківського кредиту. Методичні основи кредитного ціноутворення. Порядок нарахування, сплати та стягнення процентів за кредитами.

Організація діяльності банків щодо забезпечення кредитного зобов'язання клієнта. Порядок прийняття застави як забезпечення кредитного зобов'язання. Вимоги до предмета застави. Документальне оформлення заставних відносин. Методика оцінки вартості предмета застави. Порядок звернення стягнення банками права на предмет застави.

Правила документального оформлення банками гарантії та поручительства як форми забезпечення кредитного зобов'язання клієнта. Характеристика основних вимог до гаранта та поручителя.

Особливості формування банками страхових відносин при виконанні кредитних операцій. Вимоги до страхової компанії. Поняття межі відповідальності страхової компанії.

Методика застосування основних способів надання кредиту. Основні схеми надання кредиту: разова видача кредиту, кредитна лінія, револьверний кредит, овердрафт. Методичні засади формування графіку погашення кредитного зобов'язання клієнта. Організація обліку кредитів за видами та позичальниками. Облік видачі кредитів за балансовими та позабалансовими рахунками. Облік нарахування та отримання відсотків за кредитами.

Класифікаційна характеристика кредитного портфеля банків. Традиційні методи формування кредитного портфеля банків. Методичні засади управління кредитним ризиком банків. Чинники, що впливають на рівень кредитного ризику банків. Методика розрахунку резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями. Облік операцій з резервування.

Використання резервів для погашення заборгованості за виданими кредитами. Облік безнадійної заборгованості на позабалансових рахунках, погашення безнадійної заборгованості, списаної в поточному році та в минулих роках.

Особливості організації діяльності банківських установ на ринках споживчого, іпотечного, лізингового, факторингового кредитування. Правила документообігу при наданні окремих видів кредитів.

Тема 5. Операції банків з цінними паперами

Організація діяльності банківських установ на ринку цінних паперів. Види операцій банків з цінними паперами, основні правила їх здійснення.

Методичні засади формування банками портфеля цінних паперів. Особливості формування та обслуговування торгового портфеля цінних паперів, портфеля цінних паперів на продаж, портфеля цінних паперів до погашення, портфеля вкладень у асоційовані та дочірні компанії. Особливості обліку цінних паперів у торговому портфелі банку, портфелі на продаж та до погашення. Облік придбання цінних паперів за номіналом, з дисконтом та премією. Облік нарахування доходів, амортизації премії та дисконту.

Методика визначення курсу акцій, їх ринкової вартості. Порядок визначення вартості облігацій та рівня їх доходності. Традиційні методи вкладення коштів банків в державні цінні папери. Цільова характеристика заходів по формуванню банками портфелю державних цінних паперів. Особливості надання банками послуг за операціями з цінними паперами клієнтів. Облік продажу цінних паперів, облік фінансового результату від операцій з цінними паперами, переоцінка цінних паперів.

Тема 6. Операції банків в іноземній валюті та їх облік

Організаційно-правові засади діяльності банківських установ на ринку валютних операцій.

Фактори впливу на валютну позицію банків. Види валютної позиції банків: закрита, відкрита довга, відкрита коротка. Облік валютної позиції банку.

Характеристика банківських рахунків в іноземній валюті. Порядок відкриття та ведення поточних валютних рахунків. Відкриття та ведення депозитних рахунків в іноземній валюті.

Особливі умови організації міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків. Банківський переказ як форма міжнародних розрахунків. Порядок розрахунків з використанням банківського переказу.

Інкасова форма розрахунків. Специфічні особливості документарного інкасо. Порядок розрахунків з використанням документарного інкасо. Види інкасо та їх особливості. Документарний акредитив як форма міжнародних розрахунків. Уніфіковані правила документарних акредитивів. Порядок здійснення розрахунків з використанням документарного акредитиву.

Операції банку з купівлі-продажу готівкової іноземної валюти. Призначення пункту обміну іноземної валюти банку, порядок його відкриття. Види операцій, що здійснюються обмінними пунктами банку. Курси купівлі та продажу іноземних валют, конвертація готівкової іноземної валюти, документообіг та порядок здійснення операцій через обмінний пункт банку. Порядок інкасації пунктів обміну валюти. Облік купівлі-продажу іноземної валюти обмінними пунктами, облік фінансового результату.

Касові операції в іноземній валюті, основні правила їх здійснення. Операції фізичних осіб з іменними та дорожніми чеками, що номіновані в іноземній валюті. Порядок приймання на інкасо та сплати іменних чеків. Особливості проведення операцій з купівлі - продажу дорожніх чеків.

Організація переказів готівкової та безготівкової іноземної валюти фізичними особами. Перекази іноземної валюти фізичними особами нерезидентами.

Основи організації торгівлі іноземною валютою на міжбанківському ринку України.

Тема 7. Операції з надання банківських послуг

Класифікаційна характеристика банківських послуг, принципові засади організації процесу їх надання.

Види трастових послуг банків, особливості їх надання та документування.

Особливості надання банками гарантійних послуг. Форми, типи та види гарантій; порядок їх документального оформлення.

Поняття та види агентських послуг банків. Консультаційні та інформаційні послуги банків. Нормативні вимоги до структурування видів інформації, прийнятної для продажу при наданні інформаційних послуг банків.

Організаційні передумови надання банками послуг щодо зберігання цінностей клієнта.

Облік операцій з надання банківських послуг.

Методичні засади формування ціни банківських послуг, особливості організації процесу ціноутворення при формування комісійних доходів. Облік доходів за надані послуги.

Тема 8. Фінансові результати діяльності банків та їх облік

Характеристика джерел формування банківських доходів та витрат. Комерційна основа діяльності банків. Порядок визначення фінансового результату діяльності банків.

Облік доходів та витрат банку за видами та за операціями. Облік нарахованих та отриманих/сплачених доходів та витрат. Облік доходів та витрат за операціями в іноземній валюті (кредити, депозити в іноземній валюті).

Методичні засади оцінки рівня прибутковості діяльності банків: фінансові інструменти їх характеристика. Економічні нормативи, що регулюють діяльність банківських установ, їх види, економічний зміст, методика розрахунку.

Класифікаційна характеристика форм фінансової звітності банків, їх призначення та структура. Вимоги до оформлення щоденних, щомісячних, кварталних форм фінансової звітності банків. Особливості формування процедури консолідації фінансової звітності банків. Статистична звітність, порядок її складання та подання. Особливості оформлення приміток до фінансових звітів банків.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РНД 1	Студент демонструє знання загальних законів, методів та принципів бухгалтерського обліку та банківських операцій
РНД 2	Студент демонструє вміння оформляти документи, що обслуговують процес здійснення банком операцій; виконувати розрахункові дії відповідно до поставлених виробничих завдань працювати з програмними продуктами в системі ОДБ
РНД 3	Студент складає операційні та фінансові звіти за даними бухгалтерського обліку
РНД 4	Студент володіє методикою обробки банківської інформації за рахунками фінансового обліку за принципами міжнародних стандартів і правилами національних стандартів бухгалтерського обліку.
РНД 5	Студент створює записи та складає звіти
РНД 6	Здобувач демонструє знання та розуміння виявляти та аналізувати вплив окремих банківських операцій на баланс банку та на фінансовий результат
РНД 7	Здобувач демонструє вміння працювати з клієнтами щодо реалізації банківських продуктів: надання кредитів, отримання депозитів, валютних операцій та інших банківських послуг
РНД 8	Здобувач повинен оперувати методичними підходами щодо прийняття рішень за фінансовими інструментами, створенню резервів та їх використання.
РНД 9	Студент демонструє вміння працювати як самостійно так і в групі, вміння відстояти власну думку тощо.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

-	-
---	---

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Створення та організація діяльності банків. ПР.1, ПР.2, ПР.3, ПР.4
Тема 2. Операції банків з обслуговування платіжного обороту ПР.5, ПР.6, ПР.7, ПР.8
Тема 3. Формування ресурсів банку ПР.9, ПР.10, ПР.11, ПР.12

Тема 4. Кредитні операції банків та їх облік ПР.13, ПР.14, ПР.15, ПР.16
Тема 5. Операції банків з цінними паперами ПР.17, ПР.18, ПР.19, ПР.20
Тема 6. Операції банків в іноземній валюті та їх облік ПР.21, ПР.22, ПР.23, ПР.24
Тема 7. Операції з надання банківських послуг ПР.25, ПР.26, ПР.27
Тема 8. Фінансові результати діяльності банку та їх облік ПР.28, ПР.29, ПР.30

7.2 Види навчальної діяльності

НД 1. Аудиторна робота:

- мультимедійні презентації;
- завдання аналітичного-оглядового характеру;
- розрахункові роботи;
- практичні роботи, розв'язування задач;
- індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання.

НД 2. Самостійна робота

8. Методи викладання, навчання

МН1. практичні заняття (навчальні дискусії, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, розв'язок проблемних ситуацій, ділові ігри, рольові ігри);
МН3. самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах).

Навчальна дисципліна «Навчальна практика» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Банківські операції (рівень А)», «Фінансовий облік у банках» лекції яких надають студентам основний теоретичний матеріал з питань банківських операцій та фінансового обліку в банках, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в практичних ситуаціях та дискусіях та рольових іграх. (РНД 1, РНД 2, РНД 5-РНД 8). Практична підготовка, надає студентам можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах з використанням програмного забезпечення. Практичні заняття сконструйовані з застосуванням методів ділових та рольових ігор практико-орієнтованого навчання, і передбачають розв'язок студентами кейсів на основі реальних даних щодо банківських операцій та реєстрації операцій на рахунках за допомогою ПЕОМ. Це дає змогу оцінити фінансовий стан, платоспроможність, ліквідність і фінансову стійкість банку (результати навчання РНД 2 РНД 4, РНД 7, РНД 9). Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, а також роботи індивідуально та в невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, та для виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо (РНД 1, РНД 2 – РНД 4, РНД 8).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	ВІДМІННО	5 (відмінно)	90-100
B	ДОБРЕ	4 (добре)	82-89
C			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО	3 (задовільно)	64-74
E			60-63

FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – до заходу підсумкового семестрового контролю не допускається, необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		1-34

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи формативного оцінювання:

- опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- настанови викладача в процесі виконання практичних завдань, рекомендації до виконання аналітичних завдань, проблемних ситуацій;
- обговорення та оцінювання виконаних практичних завдань, ситуаційних вправ, роботи в групах.
- виконання тестових завдань та індивідуальної роботи

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Сумативне оцінювання включає:

1. Підсумковий контроль за навчальною дисципліною, який визначений навчальним планом та освітньою програмою у формі диф. заліку. Підсумковий контроль складається з захисту індивідуальної дослідницької роботи.
2. Проміжний контроль знань студентів (оцінювання презентацій, розв'язування кейсів, тестів, контрольних робіт тощо).

Заходи контролю	Максимальна кількість балів
Поточний контроль:	
Бізнес-кейс «Створення банків, традиційні банківські операції та їх облік», Бізнес-кейс «Операції з надання банківських послуг. Фінансові результати діяльності банків та їх облік»	4 x 10 балів = 40 балів
Доповіді на семінарах	6 x 5 балів = 30 балів
Тези та виступ на науковій конференції	до 10 балів
Презентація та захист індивідуальних (дослідницько-аналітичних) робіт	20 балів
Всього	100 балів

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.6 Засоби навчання

ЗН1. Мультимедіа- та проекційна апаратура.
ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі.
ЗН3. Бібліотечні фонди.

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

4. План рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджений постановою Правління НБУ № 89 від 11.09.2017.
5. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з фінансовими інструментами в банках України, затверджена постановою Правління НБУ № 14 від 21.02.2018.
6. Інструкція “Про порядок регулювання діяльності банків в Україні”, затверджена постановою Правління НБУ від 26.09.2001 за № 368 (зі змінами та доповненнями).
7. Інструкція про ведення касових операцій банками України, затверджена Постановою Правління НБУ від 1.06.2011 за № 174
8. Правила бухгалтерського обліку доходів та витрат банку, затверджена постановою Правління НБУ № 17 від 27.02.2018

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БАНКІВСЬКА СИСТЕМА (РІВЕНЬ С - БАНКІВСЬКЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ТА АУДИТ)**

11. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Банківська система (рівень С - Банківське регулювання та аудит)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра фінансів та банківської справи
Розробник	Чепелюк Ганна Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК– 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA– перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 62 години становить контактна робота з викладачем (30 годин лекцій, 30 годин практичних занять, 2 години індивідуальна робота), 118 годин становить самостійна робота, атестація: залік
Мова викладання	Українською мовою
12. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
13. Мета навчальної дисципліни	

Формування у студентів системи теоретичних знань і практичних навиків з питань здійснення нагляду за діяльністю банків з боку Національного банку України (служби банківського нагляду), нормативної бази та інструментів контролю за діяльністю банків у процесі їх реєстрації, ліцензування, а також діяльності зовнішнього та внутрішнього аудиту.

14. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади регулювання діяльності банків на міжнародному та національному рівнях

Поняття та економічна сутність банківського регулювання. Цілі та завдання банківського регулювання. Класифікація форм та методів банківського регулювання. Міжнародний досвід регулювання банківської діяльності. Регулювання діяльності банків на національному рівні.

Тема 2. Організаційна побудова системи банківського регулювання та нагляду

Поняття організаційної структури системи банківського регулювання та нагляду.

Світовий досвід побудови служб банківського нагляду. Нагляд як структурний підрозділ центрального банку. Побудова служби банківського нагляду як самостійної структури. Змішана система нагляду. Базельський комітет із питань банківського нагляду та основні принципи ефективного банківського нагляду. Історія створення Базельського Комітету. Юридичний статус Комітету. Директиви Базельського Комітету. Співпраця з міжнародними організаціями.

Становлення служби банківського нагляду в Україні. Сучасна структура банківського нагляду Національного банку України. Головні функції та основні завдання системи банківського нагляду. Функції департаментів Служби банківського нагляду Національного банку України. Розроблення стратегії банківського нагляду з урахуванням міжнародних стандартів.

Тема 3. Пруденційний безвиїзний нагляд за діяльністю банків

Порядок та основні етапи пруденційного (документарного) нагляду. Установлення обов'язкових економічних нормативів з боку Національного банку України. Контроль за дотриманням банками економічних нормативів та вимог щодо регулятивного капіталу.

Порядок розрахунку та мінімальний розмір регулятивного капіталу банку. Нормативи капіталу та ліквідності банку. Норматив адекватності регулятивного капіталу (платоспроможності). Нормативи кредитного ризику. Вимоги щодо обмеження кредитного ризику банків. Інсайтери юридичні та фізичні особи. Нормативи інвестування. Вимоги щодо прямих інвестицій, які здійснюють банки. Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою. Норматив загальної суми інвестування.

Спеціальні вимоги щодо діяльності банків. Установлення економічних нормативів для спеціалізованих ощадних банків та банків довірчого управління.

Особливості встановлення та контролю за дотриманням вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів для банківських груп.

Контроль за розрахунком та формуванням резервів під активні операції банків.

Система раннього реагування та упереджувальних заходів. Основні показники системи раннього реагування. Наглядові дії за результатами аналізу результатів розрахунків системи раннього реагування.

Тема 4. Інспектування банків

Мета та завдання інспекційних перевірок банківських установ. Види та об'єкти інспекційних перевірок банків. Планова інспекційна перевірка. Комплексна інспекційна перевірка. Тематичні та спеціальні перевірки. Порядок складання планів інспекційних перевірок банків.

Порядок проведення інспекційних перевірок. Етапи виїзної інспекційної перевірки. Підготовка до проведення інспекційної перевірки. Процес інспекційної перевірки. Оформлення результатів інспектування. Права та обов'язки інспекторів, керівників та працівників об'єкта перевірки.

Взаємодія інспекторів банківського нагляду з зовнішніми та внутрішніми аудиторами банку. Механізм контролю за висновками зовнішніх аудиторів у процесі інспектування та зв'язок із службою внутрішнього аудиту банків. Вимоги до структури та керівництва підрозділу внутрішнього аудиту банку. Стандарти внутрішнього аудиту:

Тема 5. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків

Застосування концепції ризику в процесі банківського нагляду. Категорії ризику. Класифікація банківських ризиків. Загальні концепції управління ризиками в банках. Підходи до мінімізації та оптимізації ризиків банку.

Особливості організації системи ризик-менеджменту в банку. Етапи ризик-менеджменту. Управління кредитним ризиком. Управління ризиком ліквідності. Управління ризиком зміни процентної ставки. Управління валютним ризиком. Управління операційно-технологічним ризиком. Управління ризиком репутації. Управління юридичним ризиком. Управління стратегічним ризиком.

Вимірювання і оцінка ризику. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків». Система оцінювання ризиків: кількість ризику, якість управління ризиком, сукупний ризик, напрям ризику. Особливості оцінювання фінансових та нефінансових ризиків. Методи аналізу окремих банківських ризиків.

Тема 6. Застосування до банків заходів впливу за порушення ними банківського законодавства та нормативних актів НБУ

Заходи впливу, що застосовуються Національним банком. Підстави та порядок застосування заходів впливу за порушення банківського законодавства. Контроль за усуненням порушень.

Застосування письмового застереження та особливості укладення письмової угоди з банком. Зупинення виплати дивідендів чи розподілу капіталу в будь-якій іншій формі. Установлення для банку підвищених економічних нормативів. Підвищення резервів на покриття можливих збитків за кредитами та іншими активами. Обмеження, зупинення чи припинення здійснення окремих видів операцій. Заборона надавати бланкові кредити. Накладання штрафів на банки, філії іноземних банків, власників істотної участі в банку, учасників банківських груп. Тимчасова заборона використання власником істотної участі в банку права голосу придбання акцій (паїв). Тимчасове відсторонення посадової особи банку від посади.

Реорганізація та реструктуризація банків. Реорганізація банку під час тимчасової адміністрації. Віднесення банку до категорії проблемних. Віднесення банку до категорії неплатоспроможних. Відкликання банківської ліцензії та ліквідація банку. Вимоги Національного банку до ліквідатора. Особливості ліквідації банку за рішенням його власників. Особливості ліквідації філії іноземного банку.

Тема 7. Принципи аудиту та регулювання аудиторської діяльності

Визначення та історія виникнення аудиту. Види аудиту та супутніх послуг.

Регулювання аудиту державою і професійними організаціями: вітчизняний та міжнародний досвід. Міжнародні стандарти аудиту та супутніх послуг. Мета і принципи аудиту банку. Професійні обов'язки та відповідальність. Кодекс професійної етики. Організаційно-правові форми здійснення аудиторської діяльності: вітчизняний та закордонний досвід перевірки банків.

Тема 8. Організація процесу банківського аудиту

Основні етапи процесу аудиту. Договір на проведення аудиту. Відносини попереднього та поточного аудитора. Залучення до аудиту експертів. Використання роботи внутрішнього аудитора. Система контролю якості аудиту у процесі виконання договору на аудит.

Документування аудиту. Види робочих документів, вимоги до їх змісту, оформлення та зберігання. Постійний та поточний файли робочих документів.

Тема 9. Вивчення та оцінка системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту банку

Поняття і структура системи внутрішнього контролю. Методика вивчення системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту банку. Документування розуміння системи внутрішнього контролю. Тестування контролю. Оцінка ризику контролю та її вплив на стратегію аудиту. Інформування керівництва клієнта про недоліки системи внутрішнього аудиту.

Контроль якості аудиту на етапі вивчення та оцінки системи внутрішнього аудиту та контролю.

Тема 10. Аудиторські докази

Кількісна і якісна характеристика доказів аудиту. Взаємозв'язок між оцінкою суттєвості, оцінкою ризиків та обсягом і якістю доказів. Прийомні методи аудиту як засоби отримання доказів. Аналітичні процедури. Тести підтвердження деталей господарських операцій та залишків на рахунках бухгалтерського обліку. Ризик аналітичних процедур та тестів деталей. Дії аудитора у разі виявлення відхилень та фактів порушення законності.

Комп'ютерні методи аудиту.

Тема 11. Вибірка в аудиті та аудиторський ризик

Обсяг банківської інформації. Причини застосування вибірки. Статистична та нестатистична вибірки. Визначення генеральної сукупності. Стратифікація. Визначення розміру вибірки. Ризик вибірки. Атрибутивна вибірка (за якісними ознаками). Вибірка за кількісними ознаками. Модель аудиторського ризику та її застосування. Взаємозв'язок між аудиторським ризиком та вибіркою.

Тема 12. Аудиторський висновок

Призначення і структура стандартного висновку аудитора. Види і структура модифікованих висновків. Обставини, які можуть призвести до висловлення іншої думки, ніж безумовно позитивна. Використання в практичній діяльності Положення з Міжнародної практики аудиту - 1006 стосовно аудиторських перевірок фінансових звітів банків.

Тема 13. Аудит та електронна обробка інформації

Вимоги до проведення аудиту в комп'ютеризованому середовищі. Системи електронної обробки даних. Операційні системи та додатки. Середовище електронної обробки даних.

Аудит системи електронної обробки даних. Документування інформації у процесі аудиту систем електронної обробки банківської інформації.

Контроль якості аудиту в умовах електронної обробки банківської інформації.

Тема 14. Операційний аудит основної банківської діяльності

Організація внутрішнього аудиту основної банківської діяльності. Внутрішній аудит касових операцій банку. Внутрішній аудит розрахункових операцій банку. Внутрішній аудит депозитних операцій банку. Внутрішній аудит кредитних операцій банку. Внутрішній аудит операцій банку з цінними паперами. Внутрішній аудит операцій банку з іноземною валютою. Аудит формування резервів на покриття можливих втрат за активами.

Тема 15. Внутрішній аудит фінансового менеджменту банку

Організація внутрішнього аудиту фінансового менеджменту банку. Внутрішній аудит управління власним капіталом банку. Внутрішній аудит управління активами та пасивами

банку. Внутрішній аудит управління ліквідністю банку. Внутрішній аудит управління прибутковістю банку. Внутрішній аудит ризиків та складових корпоративного управління в банку. Аудит-попередження зловживань у банківській сфері.

15. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РНД 1	Володіти базовими знаннями та навичками щодо економічних процесів та закономірностей функціонування фінансового ринку, організації діяльності фінансово-кредитних установ.
РНД 2	Володіти методами аналізу та оцінки використання суб'єктами господарювання фінансових ресурсів у досягненні цілей.
РНД 3	Вміти збирати, обробляти, систематизувати і узагальнювати інформацію про діяльність фінансово-кредитних установ та умов їх функціонування.
РНД 4	Вміти здійснювати контроль за ефективністю формування та використання фінансових ресурсів і досягненням поставлених завдань.
РНД 5	Володіти лідерськими навичками.
РНД 6	Вміти приймати оперативні рішення в межах своєї компетенції щодо вдосконалення взаємовідносин фінансово-кредитних установ з клієнтами.
РНД 7	Самостійно здійснювати пошук та аналіз різноманітних джерел інформації для прийняття управлінських рішень.

16. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

-

-

17. Види навчальних занять та навчальної діяльності

17.1. Види навчальних занять

Тема 1. Теоретичні засади регулювання діяльності банків на міжнародному та національному рівнях Л.1, ПР.1;
Тема 2 Організаційна побудова системи банківського регулювання та нагляду Л.2, ПР.2;
Тема 3. Пруденційний безвиїзний нагляд за діяльністю банків Л.3, ПР.3;
Тема 4. Інспектування банків Л.4, ПР.4;
Тема 5. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків Л.5, ПР.5;
Тема 6. Застосування до банків заходів впливу за порушення ними банківського законодавства та нормативних актів НБУ Л.6, ПР.6;
Тема 7 Принципи аудиту та регулювання аудиторської діяльності Л.7, ПР.7;
Тема 8. Організація процесу банківського аудиту Л.8, ПР.8;
Тема 9. Вивчення та оцінка системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту банку Л.9, ПР.9;
Тема 10. Аудиторські докази Л10, П10
Тема 11. Вибірка в аудиті та аудиторський ризик Л11, П11

Тема 12. Аудиторський висновок Л12, П12

Тема 13. Аудит та електронна обробка інформації Л13, П13

Тема 14. Операційний аудит основної банківської діяльності

Організація внутрішнього аудиту основної банківської діяльності. Л14, П14

Тема 15. Внутрішній аудит фінансового менеджменту банку Л15, П15

17.2. Види навчальної діяльності

НД 1. Аудиторна робота:

- мультимедійні презентації;
- завдання аналітичного-оглядового характеру;
- розрахункові роботи;
- аналітична записка;
- індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання.

НД 2. Самостійна робота

18. Методи викладання, навчання

МН 1. інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

МН 2. практичні заняття (навчальні дискусії, мозковий штурм, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, розв'язок проблемних ситуацій);

МН 3. самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах).

Лекції надають студентам основний теоретичний матеріал з питань формування і використання особистих фінансів, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в дискусіях (РНД 1, РНД 2, РНД 3). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах. Практичні заняття сконструйовані із застосуванням методів практико-орієнтованого навчання і передбачають розв'язок студентами кейсів на основі реальних даних щодо особистих фінансів, а також підготовку аналітично-оглядових завдань з особливостей функціонування фінансово-кредитних організацій, податків в Україні (РНД 6, РНД 7). Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, а також роботи індивідуально та у невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, та для виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо (РНД 2, РНД 4, РНД 5, РНД 7).

19. Методи та критерії оцінювання

19.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	ВІДМІННО	5(відмінно)	90-100
B	ДОБРЕ	4(добре)	82-89
C			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО	3(задовільно)	64-74
E			60-63

FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2(незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – до заходу підсумкового семестрового контролю недопускається, необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		1-34

19.2. Методи поточного нормативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи нормативного оцінювання:

- опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- настанови викладача в процесі виконання практичних завдань, рекомендації до виконання аналітичних завдань, реалізації проблемних ситуацій;
- обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань, ситуаційних вправ, роботи в групах, аналітичних записок.

19.3. Методи підсумкового сумативного оцінювання

Сумативне оцінювання включає:

1. підсумковий контроль за навчальною дисципліною, який визначений навчальним планом та освітньою програмою у формі екзамену. Підсумковий контроль складається з двох модульних контрольних робіт та захисту індивідуальної дослідницької роботи.
2. проміжний контроль знань студентів (оцінювання роботи в малих групах, розв'язок кейсів, участі в бізнес-іграх, участь у дискусіях тощо).

Заходи контролю	Максимальна кількість балів
Сумативне оцінювання під час навчальних занять	
Ситуаційні завдання (вирішення, презентація, обговорення), розв'язання проблемних ситуацій	8 x 5 бали = 40 балів
Лекційні заняття (участь у дискусіях)	8 x 5 бали = 40 балів
Всього за результатами сумативного оцінювання під час навчальних занять	81 бал
Підсумковий контроль: Модульна контрольна робота	1 x 20 балів = 20 балів
Всього	100 балів

20. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.7. Засоби навчання

ЗН1. Мультимедіа та проекційна апаратура.

	<p>ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі. ЗН3.Бібліотечні фонди.</p>
<p>10.2. Інформаційне та навчально-методичнезабезпечення</p>	<p>1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page.</p> <p>2. Про банки і банківську діяльність: Закон України: від 17.12.2000 р. №2121-III [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2121-14.</p> <p>3. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22 квітня 1993 р. № 3125-XII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12.</p> <p>4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. N 2664-III [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14.</p> <p>5. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4452-17</p> <p>6. Україномовна версія Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, 2015, видання © 2016 р. International Federation of Accountants (IFAC). // Київ. – Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України. – 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf.</p> <p>7.Про затвердження Положення про порядок відхилення (відсторонення) Національним банком України аудиторської фірми, яка обрана банком для проведення зовнішнього аудиту: Постанова Правління НБУ від 02.08.2018 № 89. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1466-11 (дата звернення: 19.11.2018 р.)</p> <p>8.Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова Правління НБУ від 11.06.2018 № 64. URL:</p>

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500>

-18 (дата звернення: 19.11.2018 р.)

9. Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту (Стандарти): редакція 2017 року // Київ. - Інститут внутрішніх аудиторів України. - 2017 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.iaa.org.ua/>.

10. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України: Рішення Правління НБУ від 03.12.2018 № 814-рш [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr814500-18>.

11. Методичні рекомендації щодо взаємодії між інспекторами з банківського нагляду Національного банку України та зовнішніми аудиторами банків: Постанова Правління НБУ від 29.04.2004 р. № 191 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v019150>

0-04.

12. Про затвердження Положення про порядок подання банком до Національного банку України аудиторського звіту за результатами щорічної перевірки фінансової звітності: Постанова Правління НБУ від 02.08.2018 № 90 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0090500-18>.

13. Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України: Постанова Правління НБУ від 10.05. 2016 року № 311 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v031150>

0-16.

14. Про затвердження Положення про організацію внутрішнього контролю в банках України: Постанова Правління НБУ від 29.12. 2014 року № 867 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v086750>

0-14.

15. Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів: Постанова Правління Національного банку України від 08.09.2011 за N 306 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1203->

11.

16. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 № 368 [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>

17. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України: Постанова Правління НБУ від 02.08.2004 р. № 361 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04>

18. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України: Постанова Правління НБУ від 06.08.2009 року № 460 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0460500-09>

19. Белова І.В. *Організація контролю в банку: Навчальний посібник*/ І.В.Белова. – Суми: УАБС НБУ. – 2008. – 275 с.

20. Васюренко О.В. *Фінансове планування та прогнозування діяльності банків: монографія* / за заг. ред. О. В. Васюренка. – К.: УБС НБУ, 2009. – 323 с.

21. Герасимович А.М. *Облік і аудит у банках: Підручник* / А. М. Герасимович, Л. М. Кіндрацька, Т. В. Кривов'яз та ін.; За заг. ред. проф. А. М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2004. — 536 с.

22. Електронний лекційний курс з аудиту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/438.pdf>.

23. Кіреєв О.І., Шульга Н.П., Полетаєва О.С. *Внутрішній аудит у комерційному банку: Навч. посіб.* / Київський нац. Торг. – екон. ун- т. – К.: КНТЕУ, 2001. – 295 с.

24. Мумінова – Савіна Г.Г. *Тим, хто не нехтує законом. Контроль, ревізія та аудит у комерційних банках України* / [Мумінова – Савіна Г.Г. Кравець В.М., Мазур О.А., Галенко О.М., Кириленко В.Б.]; за заг. ред. Г.Г. Мумінової-Савіної. – К.: Факт, 2001. – 448 с.

25. Петрик О.А., Савченко В.Я., Свідерський Д.Є. *Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: Навч. посіб.* / За ред. О.А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.

26. Редько О.Ю. Основи правового регулювання аудиторської діяльності в Україні: Практичний посібник аудитора / Укладач Т.В. Креза; За загальною редакцією професора О.Ю. Редька. – К.: Інформаційно - аналітичний та методичний центр аудиту в Україні “СТАТУС”, 2003.- 120 с.
27. Скаско О.І., Смвженко Т.С., Могильницька М.П., Сарахман О.М., Дребот Н.П. Банківський нагляд: підручник / О.І. Скаско, Т.С. Смвженко, М.П. Могильницька, О.М. Сарахман, Н.П. Дребот та ін.; за аг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смвженко. – К.: УБС НБУ, 2011. – 432 с.
28. Чепелюк Г.М. Економіко-правові засади взаємодії зовнішніх аудиторів та інспекторів банківського нагляду / Г.М. Чепелюк // Вісник НБУ. – 2014. № 1. – С. 37-39.
29. Чепелюк Г.М. Організаційно-методичні засади внутрішнього аудиту в контексті управління ризиками банку / Г.М. Чепелюк // Фінанси, облік і аудит: зб. наук. праць. – Спец. вип. – Саки: ПП «Підприємство Фенікс», 2013. – 682, [2] с., С. 620-626.
30. Чепелюк Г.М. Оцінка стратегій розвитку банку як концепція незалежного аудиту в Україні / Г.М. Чепелюк // Економічний вісник Донбасу. – 2014. - № 2 (36). – С. 139-142.
31. Чепелюк Г.М., Костогриз В.Г., Запорожець С.В. Внутрішній аудит у банку: Навчальний посібник. [Текст] / Г.М. Чепелюк, В.Г. Костогриз, С.В. Запорожець – Львів. : «Магнолія 2006», 2018. – 296 с.
32. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: підручник / З. Шершньова. – 2-е вид., переробл. і допов. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.
33. Шишкіна Т. М. Теоретичні основи формування фахових компетенцій працівників банківської справи / Т. М. Шишкіна // Вісник Нац. академії Держ. прикордонної служби України [Електронний ресурс]. – 2011. - № 2. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Vnadps/2011_2/11stmpbs.pdf.
34. Офіційний сайт Інституту Внутрішніх Аудиторів України - Режим доступу: <https://www.iaa.org.ua>.
35. Офіційний сайт Аудиторської палати України - Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/>.
36. Офіційний сайт Національного банку України - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ (РІВЕНЬ А)»**

21. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	«Фінанси (Рівень А)»
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра фінансів та банківської справи
Розробник	Харченко Анатолій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 62 години становить контактна робота з викладачем (30 годин лекцій, 30 годин практичних занять, 2 години індивідуальна робота), 118 годин становить самостійна робота, атестація: диф. залік
Мова викладання	Українською мовою
22. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
23. Мета навчальної дисципліни	
Формування базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи.	

24. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів.

Фінанси як наукова дисципліна та її зв'язок з іншими економічними дисциплінами. Предмет, завдання і метод фінансової науки. Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки. Функції фінансів та їх роль в умовах ринкової економіки. Фінансові ресурси, їх склад та особливості. Фінансове забезпечення відтворювального процесу.

Тема 2. Фінансова система.

Принципи побудови та структурні компоненти фінансової системи. Організаційні основи функціонування фінансової системи. Основоположні принципи внутрішньої побудови фінансової системи.

Тема 3. Фінансове право і фінансова політика.

Правові засади організації фінансових відносин. Зміст та значення фінансової політики як складової економічної і соціальної політики держави. Фінансовий механізм, його роль і місце в ринковій економіці. Фінансове планування і прогнозування. Зміст фінансового контролю, його призначення

Тема 4. Податки. Податкова система.

Сутність і функції податків. Роль податків у фіскальній політиці держави. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі і непрямі податки. Особливості окремих видів податків. Податкова система і податкова політика. Принципи і методи оподаткування. Організація роботи державних податкових органів України, їх завдання.

Тема 5. Державні фінанси.

Суть, призначення і роль бюджету. Бюджетна система і бюджетний устрій. Поняття і стадії бюджетного процесу. Поняття місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів. Державні цільові фонди, їх суть, необхідність, розвиток. Бюджетний дефіцит та його види. Економічна сутність та роль державного кредиту у формуванні фінансових ресурсів держави. Поняття та класифікація державного боргу. Особливості управління державним боргом.

Тема 6. Страхування. Страховий ринок.

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервного суспільного виробництва. Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований, вигодонабувач. Страховий ринок. Поняття страхового ринку, його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.

Тема 7. Фінансовий ринок.

Фінансовий ринок, його суть, функції і роль. Інструменти фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку. Фінансові посередники, їх функції та професійні риси. Основи функціонування ринку цінних паперів, його інфраструктура. Фондові біржі, їх значення як організаторів в торгівлі. Особливості функціонування та розвитку фінансового ринку в Україні. Роль держави у регулюванні фінансового ринку.

Тема 8. Фінанси суб'єктів господарювання.

Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва. Методи фінансової діяльності підприємств: комерційний розрахунок; неприбуткова діяльність; кошторисне фінансування. Джерела формування та класифікація фінансових ресурсів підприємств. Особливості фінансів суб'єктів господарювання різних форм власності та видів діяльності.

Тема 9. Міжнародні фінанси.

Економічна сутність та структура міжнародних фінансів. Світовий фінансовий ринок, його структура та особливості функціонування. Міжнародні фінансові організації та міжнародні фінансові інституції, їх роль у регулюванні світових економічних процесів. Взаємовідносини України із міжнародними організаціями та інститутами. Інтеграція України в систему міжнародних фінансів.

Тема 10. Фінансовий менеджмент.

Теоретичні основи фінансового менеджменту. Об'єкти та суб'єкти фінансового менеджменту. Структура фінансового менеджменту. Менеджмент державних фінансів. Бюджетний менеджмент. Фінансовий менеджмент підприємницьких структур. Функції фінансового менеджменту в системі управління підприємством. Завдання фінансового менеджменту.

25. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РНД1	Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
РНД2	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
РНД3	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
РНД4	Вміти здійснювати контроль за ефективністю формування та використання фінансових ресурсів і досягненням поставлених завдань.
РНД5	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
РНД6	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
РНД7	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
РНД8	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

РНД9	Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.
26. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
-	-
27. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
27.1. Види навчальних занять	
<p>Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів Л1, П1; Тема 2. Фінансова система Л2, П2; Тема 3. Фінансове право і фінансова політика Л3, П3; Тема 4. Податки. Податкова система Л4, П4; Тема 5. Державні фінанси Л5, П5; Тема 6. Страхування. Страховий ринок Л6, П6; Тема 7. Фінансовий ринок Л7, П7; Тема 8. Фінанси суб'єктів господарювання Л8, П8; Тема 9. Міжнародні фінанси Л9, П9; Тема 10. Фінансовий менеджмент Л10, П10.</p>	
27.2. Види навчальної діяльності	
<p>НД1. Аудиторна робота: – мультимедійні презентації; – завдання аналітичного-оглядового характеру; – розрахункові роботи; – аналітична записка; – індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання.</p> <p>НД2. Самостійна робота</p>	
28. Методи викладання, навчання	
<p>МН1. інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання); МН2. Практичні заняття (навчальні дискусії, мозковий штурм, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, розв'язок проблемних ситуацій); МН3. Самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах).</p> <p>Лекції надають студентам основний теоретичний матеріал з питань формування і використання фінансів, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в дискусіях (РНД 1, РНД 2, РНД 3). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах. Практичні заняття сконструйовані із застосуванням методів практико-орієнтованого навчання і передбачають розв'язок студентами кейсів на основі реальних даних щодо формування та використання приватних чи публічних фінансів, а також підго-</p>	

товку аналітично-оглядових завдань з особливостей функціонування фінансово-кредитних організацій, податків в Україні РНД6, РНД7, РНД8, РНД9). Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, а також роботи індивідуально та у невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, та для виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо (РНД6,РНД7 РНД 8, РНД 9).

29. Методи та критерії оцінювання

29.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	ВІДМІННО	5(відмінно)	90-100
B	ДОБРЕ	4(добре)	82-89
C			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО	3(задовільно)	64-74
E			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО– можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2(незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО– до заходу підсумкового семестрового контролю не допускається, необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		1-34

29.2. Методи поточного нормативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи нормативного оцінювання:

- опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- настанови викладача в процесі виконання практичних завдань, рекомендації до виконання аналітичних завдань, реалізації проблемних ситуацій;
- обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань, ситуаційних вправ, роботи в групах, аналітичних записок.

29.3. Методи підсумкового сумативного оцінювання

Сумативне оцінювання включає:

1. підсумковий контроль за навчальною дисципліною, який визначений навчальним планом та освітньою програмою у формі екзамену. Підсумковий контроль складається з двох модульних контрольних робіт та захисту індивідуальної дослідницької роботи.
2. проміжний контроль знань студентів (оцінювання роботи в малих групах, розв'язок кейсів, участі в бізнес-іграх, участь у дискусіях тощо).

Заходи контролю

Максимальна кількість балів

Сумативне оцінювання під час навчальних занять	
Ситуаційні завдання (вирішення, презентація, обговорення), розв'язання проблемних ситуацій	10 x5 бали =50 балів
Лекційні заняття(участь у дискусіях)	10 x 4 бали=40 балів
Всього за результатами сумативного оцінювання під час навчальних занять	90 балів
Підсумковий контроль: Модульна контрольна робота	1x10 балів=10 балів
Всього	100 балів

30. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.8. Засоби навчання	<p>ЗН1. Мультимедіа та проєкційна апаратура. ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі. ЗН3.Бібліотечні фонди.</p>
10.2. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Азаренкова Г.М. Борисенко І.І. Фінанси: Практикум: Навч.посіб. –К.:Знання, 2008 – 279с. 2. Азаренкова Г.М., Біломістна І.І., Сословський В.Г. Управління фінансовими ресурсами банку : монографія / Г.М. Азаренкова, І.І. Біломістна. В.Г. Сословський . – К.: УБС НБУ, 2012. – 200 с. 3. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 759 с. 4. Біломістна І.І. Фінанси [Текст] : збірник тестових завдань / І. І. Біломістна. - Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. - 64 с. 5. Боринець С. Я. Міжнародні фінанси: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 494 с. – (Вища освіта ХХІ століття). 6. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Ресурс доступу : http://www.rada.gov.ua. 7. Глущенко В.В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях: навч. посібник/ В. В. Глущенко, А. С. Глущенко, О. В. Глущенко. - Львів: Магнолія 2006, 2012. - 344 с.. - (Вища освіта в Україні) 8. Загородній А. Г. Фінансовий словник. – 4-те вид., випр. та доп. / Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. – К., Львів: Знання, КОО, ЛБІ НБУ, 2002. – 566 с. 9. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004. – 384 с. 10. Ковальчук С. В., Форкун І. В. Фінанси. Навч. посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2006 – 568 с. 11. Конституція України. – К. : Міністерство юстиції України, 2006. – 124 с.

12. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси. Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.

13. Недержавні пенсійні фонди у структурі сучасних пенсійних систем: монографія/ Т. С. Смовженко, Н. В. Ткаченко, Н. А. Цікановська; ред.: Т. С. Смовженко. - К.: УБС НБУ, 2012. - 310 с.

14. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2004. – 240 с.

15. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Ресурс доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

16. Розвиток фінансових відносин в Україні: монографія/ ред.: Р. Ф. Пустовіт, Л. С. Мартюшева. - К.: УБС НБУ, 2012. - 314 с.

17. Управління фінансовими ресурсами місцевого бюджету: монографія / Кондусова Л.Ф., Нескородєва І.І., Алексеєнко І.І. та ін.. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. – 268 с.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ, ГРОШІ І КРЕДИТ (РІВЕНЬ В)»**

31. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	«Фінанси, гроші і кредит (Рівень В)»
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ДВНЗ «Університет банківської справи»
Повна назва структурного підрозділу	Черкаський навчально-науковий інститут, кафедра фінансів та банківської справи
Розробник	Харченко Анатолій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	15 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких 62 години становить контактна робота з викладачем (30 годин лекцій, 30 годин практичних занять, 2 години індивідуальна робота), 115 годин становить самостійна робота, атестація: екзамен -3 год.
Мова викладання	Українською мовою
32. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
33. Мета навчальної дисципліни	
Формування базових знань з теорії грошей, фінансів та кредиту, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи державної фінансової політики і розвитку грошово-кредитної та фінансової системи.	

34. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, функції та вартість грошей у економіці.

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний результат розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у творенні грошей.

Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Гроші як особливий товар, особливості мінової і споживної вартості грошей як товару. Конкретна і загально споживна вартість грошового товару, формування суперечності між ними і вирішення її в неповноцінних грошах. Суперечність між реальною і номінальною вартістю грошей і її вирішення в неповноцінних грошах. Гроші як форма суспільних відносин. Гроші як гроші і гроші як капітал. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями.

Форми грошей та їх еволюція. Причини та механізм еволюції форм грошей від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Причини та механізм демонетизації золота. Неповноцінні форми грошей та їх кредитна природа. Еволюція кредитних грошей від урядових (казначейських) зобов'язань до зобов'язань центрального банку. Сучасні кредитні засоби обігу. Роль держави в утвердженні кредитних зобов'язань як грошей.

Вартість грошей. Специфічний характер вартості грошей. Купівельна спроможність як вираз вартості грошей як грошей. Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси.

Функції грошей. Поняття функції грошей. Функція міри вартості, її сутність, сфера використання. Масштаб цін. Ідеальний характер міри вартості. Ціна як грошовий вираз вартості товарів. Міра вартості в умовах інфляції.

Функція засобу обігу, її сутність, сфера використання; реальність і кількісна визначеність грошей у цій функції. Гроші як засіб обігу в умовах інфляції.

Функція засобу платежу, її сутність, відмінність від функції засобу обігу, сфера використання. Вплив інфляції на гроші як засіб платежу.

Функція засобу нагромадження, її сутність, сфера використання. Вплив часу та інфляції на функцію засобу нагромадження.

Світові гроші. Сутність світових грошей. Еволюція золота як світових грошей. Взаємозв'язок функцій грошей.

Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса

Сутність грошового обороту як процесу руху грошей. Грошові платежі як елементарні складові грошового обороту. Основні суб'єкти грошового обороту. Основні ринки, що взаємозв'язуються грошовим оборотом. Сукупний грошовий оборот як макроекономічне явище та оборот грошей на мікроекономічному рівні, їх єдність та відмінності. Економічна основа грошового обороту. Єдність та безперервність як визначальні риси грошового обороту.

Модель сукупного грошового обороту. Обороти продуктів та доходів як основа побудови грошового обороту. Групування суб'єктів обороту в моделі. Грошові потоки та їх взаємозв'язок у моделі. Національний дохід і національний продукт як визначальні потоки грошового обороту. Потоки ін'єкцій і потоки втрат. Балансування грошового обороту.

Структура грошового обороту. Готівковий та безготівковий сектори грошового обороту. Сектор грошового обігу, фіскально-бюджетний та кредитний сектори.

Маса грошей, що обслуговує грошовий оборот: поняття, склад та фактори, що визначають зміну. Показники маси грошей, грошові агрегати, їх характеристика, грошова база, її склад.

Механізм зміни маси грошей в обороті. Швидкість обігу грошей: поняття, фактори, що визначають швидкість обігу. Вплив швидкості на масу та сталість грошей. Порядок визначення швидкості обігу грошей.

Закон кількості грошей, необхідних для обороту, його сутність, вимоги та наслідки порушення вимог.

Тема 3. Грошові системи

Сутність грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Суб'єкти та сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Елементи грошової системи.

Основні типи грошових систем, їх еволюція. Системи металевого й кредитного обігу.

Створення і розвиток грошової системи України. Необхідність створення грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні.

Тема 4. Інфляція та грошові реформи

Сутність, форми прояву та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Вплив інфляції на інвестиції та розвиток виробництва. Інфляція та економічний цикл. Показники вимірювання інфляції.

Державне регулювання інфляції. Антиінфляційна політика. Особливості інфляції в Україні в перехідний період. Сутність грошових реформ. Види грошових реформ та способи їх класифікації.

Особливості проведення грошової реформи в Україні. Багатофакторність, багатоцільове спрямування та довготривалість грошової реформи в Україні.

Тема 5. Сутність і функції кредиту

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Економічні чинники розвитку кредиту та особливості прояву їх у різних галузях народного господарства.

Сутність кредиту. Кредит як форма руху вартості на основі повернення. Еволюція кредиту в міру розвитку суспільного виробництва. Кредит як форма суспільних відносин.

Об'єкти і суб'єкти кредиту. Позичковий капітал та кредит. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями.

Стадії та закономірності руху кредиту. Кругооборот капіталу і виокремлення стадій руху кредиту. Закономірності руху кредиту на мікро- і макрорівнях.

Функції кредиту, їх сутність та призначення. Принципи кредитування.

Форми та види кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту, переваги та недоліки кожної з форм. Види кредиту, критерії їх класифікації.

Характеристика окремих видів кредиту: банківського, державного, комерційного, міжнародного, споживчого. Банківський кредит як переважний вид кредиту. Розвиток кредитних відносин в Україні.

Тема 6. Теорія фінансів.

Фінанси як наукова дисципліна та її зв'язок з іншими економічними дисциплінами. Предмет, завдання і метод фінансової науки. Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки. Функції фінансів та їх роль в умовах ринкової економіки. Фінансові ресурси, їх склад та особливості. Фінансове забезпечення відтворювального процесу.

Тема 7. Фінансова система.

Принципи побудови та структурні компоненти фінансової системи. Організаційні основи функціонування фінансової системи. Основоположні принципи внутрішньої побудови фінансової системи.

Тема 8. Податки. Податкова система.

Сутність і функції податків. Роль податків у фіскальній політиці держави. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі і непрямі податки. Особливості окремих видів податків. Податкова система і податкова політика. Принципи і методи оподаткування. Організація роботи державних податкових органів України, їх завдання.

Тема 9. Державні фінанси.

Суть, призначення і роль бюджету. Бюджетна система і бюджетний устрій. Поняття і стадії бюджетного процесу. Поняття місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів. Державні цільові фонди, їх суть, необхідність, розвиток. Бюджетний дефіцит та його види. Економічна сутність та роль державного кредиту у формуванні фінансових ресурсів держави. Поняття та класифікація державного боргу. Особливості управління державним боргом.

Тема 10. Страхування. Страховий ринок.

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервного суспільного виробництва. Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований, вигодонабувач. Страховий ринок. Поняття страхового ринку, його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.

Тема 11. Фінансовий ринок.

Фінансовий ринок, його суть, функції і роль. Інструменти фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку. Фінансові посередники, їх функції та професійні риси. Основи функціонування ринку цінних паперів, його інфраструктура. Фондові біржі, їх значення як організаторів в торгівлі. Особливості функціонування та розвитку фінансового ринку в Україні. Роль держави у регулюванні фінансового ринку.

Тема 12. Фінанси суб'єктів господарювання.

Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва. Методи фінансової діяльності підприємств: комерційний розрахунок; неприбуткова діяльність; кошторисне фінансування. Джерела формування та класифікація фінансових ресурсів підприємств. Особливості фінансів суб'єктів господарювання різних форм власності та видів діяльності.

Тема 13. Міжнародні фінанси.

Економічна сутність та структура міжнародних фінансів. Світовий фінансовий ринок, його структура та особливості функціонування. Міжнародні фінансові організації та міжнародні фінансові інституції, їх роль у регулюванні світових економічних процесів. Взаємовідносини України із міжнародними організаціями та інститутами. Інтеграція України в систему міжнародних фінансів.

35. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РНД1	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
РНД2	Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
РНД3	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
РНД4	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
РНД5	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
РНД6	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
РНД7	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
РНД8	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
РНД9	Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
РНД10	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

РНД11	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
РНД12	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
РНД13	Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
РНД14	Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
РНД15	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
РНД16	Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.
РНД17	Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
36. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
-	-
37. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
37.1. Види навчальних занять	
<p>Тема 1. Сутність, функції та вартість грошей у економіці Л1, П1; Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса Л2, П2; Тема 3. Грошові системи Л3, П3; Тема 4. Інфляція та грошові реформи Л4, П4; Тема 5. Сутність і функції кредиту Л5, П5; Тема 6. Теорія фінансів Л6, П6; Тема 7. Фінансова система Л7, П7; Тема 8. Податки. Податкова система Л8, П8; Тема 9. Державні фінанси Л9, П9; Тема 10. Страхування. Страховий ринок Л10, П10; Тема 11. Фінансовий ринок Л11, П11; Тема 12. Фінанси суб'єктів господарювання Л12, П12; Тема 13. Міжнародні фінанси Л13, П13.</p>	
37.2. Види навчальної діяльності	
НД1. Аудиторна робота: – мультимедійні презентації;	

- завдання аналітичного-оглядового характеру;
- розрахункові роботи;
- аналітична записка;
- індивідуальні та групові практичні ситуаційні завдання.

НД2.Самостійна робота

38. Методи викладання, навчання

МН1. інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

МН2. Практичні заняття (навчальні дискусії, мозковий штурм, розв'язок ситуаційних вправ, підготовка аналітичних записок, розв'язок проблемних ситуацій);

МН3. Самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах).

Лекції надають студентам основний теоретичний матеріал з питань фінансів, грошей та кредиту, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти, а також сприяють розвитку в студентів критичного мислення через участь в дискусіях (РНД 1, РНД 2, РНД 3). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах. Практичні заняття сконструйовані із застосуванням методів практико-орієнтованого навчання і передбачають розв'язок студентами кейсів на основі реальних даних щодо формування та використання приватних чи публічних фінансів, а також підготовку аналітично-оглядових завдань з особливостей функціонування фінансово-кредитних організацій, податків в Україні РНД 4, РНД5, РНД6, РНД7). Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, а також роботи індивідуально та у невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, та для виконання індивідуальних та групових ситуаційних вправ на практичних заняттях, участі в них тощо (РНД10,РНД11 РНД 12, РНД 16, РНД 17).

39. Методи та критерії оцінювання

39.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	ВІДМІННО	5(відмінно)	90-100
B	ДОБРЕ	4(добре)	82-89
C			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО	3(задовільно)	64-74
E			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО– можливе складання заходу підсумкового семестрового контролю	2(незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО– до заходу підсумкового семестрового контролю не допускається, необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		1-34

39.2. Методи поточного нормативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи нормативного оцінювання:

- опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- настанови викладача в процесі виконання практичних завдань, рекомендації до виконання аналітичних завдань, реалізації проблемних ситуацій;
- обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань, ситуаційних вправ, роботи в групах, аналітичних записок.

39.3. Методи підсумкового сумативного оцінювання

Сумативне оцінювання включає:

1. підсумковий контроль за навчальною дисципліною, який визначений навчальним планом та освітньою програмою у формі екзамену. Підсумковий контроль складається з двох модульних контрольних робіт та захисту індивідуальної дослідницької роботи.
2. проміжний контроль знань студентів (оцінювання робіт в малих групах, розв'язок кейсів, участі в бізнес-іграх, участь у дискусіях тощо).

Заходи контролю	Максимальна кількість балів
Сумативне оцінювання під час навчальних занять	
Ситуаційні завдання (вирішення, презентація, обговорення), розв'язання проблемних ситуацій	13 x 2,5 бали = 32,5 бали
Лекційні заняття (участь у дискусіях)	13 x 1 бал = 13 балів
Всього за результатами сумативного оцінювання під час навчальних занять	50 балів
Підсумковий контроль: Модульний контроль	1 x 4,5 = 4,5 бали
Екзамен	50 балів
Всього	100 балів

40. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.9. Засоби навчання	ЗН1. Мультимедіа та проекційна апаратура. ЗН2. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі. ЗН3. Бібліотечні фонди.
10.2. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	1. Азаренкова Г.М. Борисенко І.І. Фінанси: Практикум: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008 – 279 с. 2. Азаренкова Г.М., Біломістна І.І., Сословський В.Г. Управління фінансовими ресурсами банку : монографія / Г.М. Азаренкова, І.І. Біломістна. В.Г. Сословський . – К.: УБС НБУ, 2012. – 200 с. 3. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 759 с.

4. Бандурка О.М. Гроші та кредит [Текст] : підручник / О.М. Бандурка. – 2-е вид., перероб. і доп. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 368 с.

5. Біломістна І.І. Фінанси [Текст] : збірник тестових завдань / І. І. Біломістна. - Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. - 64 с.

6. Боринець С. Я. Міжнародні фінанси: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 494 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

7. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Ресурс доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

8. Вовчак О.Д. Гроші та кредит [Текст] : навч. посібник / О.Д. Вовчак, І.Є. Бучко, З. Р. Костак. – К. : ЦУЛ, 2013. – 424 с.

9. Глущенко В.В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях: навч. посібник/ В. В. Глущенко, А. С. Глущенко, О. В. Глущенко. - Львів: Магнолія 2006, 2012. - 344 с.. - (Вища освіта в Україні)

10. Загородній А. Г. Фінансовий словник. – 4-те вид., випр. та доп. / Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. – К., Львів: Знання, КОО, ЛБІ НБУ, 2002. – 566 с.

11. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004. – 384 с.

12. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит : теорія та практика [Текст]: навч. посібник / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер. –К.: ЦУЛ, 2013. – 578 с.

13. Ковальчук С. В., Форкун І. В. Фінанси. Навч. посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2006 – 568 с.

14. Колотуха С.М. Гроші та кредит [Текст] : навч. посібник / С.М. Колотуха, С.А. Власюк. – К. : Знання, 2012. – 495 с.

15. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси. Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.

16. Шпак Н.О. Фінанси, гроші та кредит [Текст] : навч. посібник / Н.О. Шпак, Н.Б. Ярошевич, О.Я. Побурко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 416 с.